

Ontwerp-Jaarverslag 2018

versie: DB 28 mei 2019

1	Inleiding/leeswijzer	4
2	Wat waren belangrijke ontwikkelingen in 2018?	5
3	De belangrijkste resultaten in 2018 samengevat	9
3.1	Bestuurlijk dashboard: jaarverslag 2018 in een oogopslag	10
3.2	Toelichting op het bestuurlijke dashboard	12
4	De programma's	16
4.1	Programma Watersysteem	17
4.2	Programma Waterketen	22
4.3	Programma Besturen en Organiseren	27
5	Paragrafen bedrijfsvoering	33
5.1	Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar	34
5.2	Incidentele baten en lasten	35
5.3	Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen	36
5.3.1	Overige bestemmingsreserves	36
5.3.2	Voorzieningen	38
5.4	Waterschapsbelastingen	40
5.5	Weerstandsvermogen	44
5.6	Financiering	46
5.7	Verbonden partijen	47
5.8	Bedrijfsvoering	49
5.9	EMU-saldo	50
6	Exploitatierekening	52
6.1	Exploitatierekening naar programma's	53

6.2	Exploitatierekening naar kostendragers	54
6.2.1	Toelichting op de exploitatierekening naar kostendragers.....	56
6.3	Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten	58
6.3.1	Toelichting op de exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten	59
7	Balans	61
7.1	Algemene toelichting op de balans	63
7.2	Toelichting op de afzonderlijke posten van de balans	67
7.2.1	Vaste activa	67
7.2.2	Vlottende activa	71
7.2.3	Vaste passiva	73
7.2.4	Vlottende passiva	76
7.2.5	Niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	78
7.2.6	Topinkomens	79
	Bijlage 1: Overzicht resultaten 2018 programma-indicatoren.....	81
	Bijlage 2: Controleverklaring	86

Dit jaarverslag 2018 geeft inzicht in de doelbereiking binnen de programma's van het waterschap Vechtstromen en de wijze waarop wordt voldaan aan de gestelde financiële kaders in 2018. Primair wordt hierin gekeken naar de realisatie van de doelstellingen in 2018, zoals die in de programmabegroting 2018-2021 zijn geformuleerd.

De verslaggevingsvoorschriften voor waterschappen zijn vastgelegd in de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit en de regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW). Dit jaarverslag (inclusief jaarrekening 2018) is in overeenstemming met deze voorschriften opgesteld.

Hoofdstuk 2 geeft inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen in 2018 die van invloed op ons werk zijn geweest.

Hoofdstuk 3 bevat het bestuurlijke dashboard (jaarverslag 2018 in één oogopslag), waarin een samenvattend overzicht van de behaalde doelen in 2018 is gegeven. Vervolgens is hierop per programma een toelichting gegeven als ook een toelichting op de belangrijkste financiële resultaten.

Hoofdstuk 4 gaat per programma nader in op de doelbereiking 2018 van de belangrijkste thema's. Daarnaast wordt per programma op hoofdlijnen inzicht gegeven in de besteding van de financiële middelen.

Hoofdstuk 5 betreft de wettelijk verplichte paragrafen bedrijfsvoering. Deze gaan onder meer in op de ontwikkelingen in de waterschapsbelastingen, het weerstandsvermogen, de financiering, de verbonden partijen en de omvang van de schuld.

De beide hoofdstukken 6 en 7 omvatten de jaarrekening 2018.

Hoofdstuk 6 geeft inzicht in de exploitatierekening, zowel naar programma's, de beide kostendragers 'watersysteembeheer' en 'zuiveringsbeheer' als naar kosten- en opbrengstensoorten.

In *hoofdstuk 7* is de balans weergegeven. Deze is voorzien van een algemene toelichting en een toelichting op de afzonderlijke posten van de balans.

2 Wat waren belangrijke ontwikkelingen in 2018?

Droogte en wateroverlast als grote uitdaging voor waterbeheer in ons gebied

In 2018 hebben we in al haar verschijningsvormen gezien dat klimaatextremen toe nemen. In januari was het extreem nat. In maart werd er nog geschaatst op natuurijs en vooral de uitzonderlijke droogte staat iedereen nog helder voor de geest. Maar tijdens de droogte was er in juli in Losser ook plaatselijk wateroverlast door extreme regenval. 2018 gaat echter de boeken in als het jaar van de droogte. De natuur snakte naar het nodige water, de opbrengst van landbouwgewassen was veel lager en schepen konden door de lage waterstand in rivieren en kanalen minder vracht vervoeren. Het jaar 2018 heeft Nederland opnieuw doen beseffen, wat het belang voor ecologie en economie is van voldoende en schoon water. De droogte heeft geresulteerd in aandacht voor 'watersparen' en is een bevestiging van ons adagium 'droogte en wateroverlast' als grote uitdaging voor het waterbeheer in ons beheergebied.

Interbestuurlijk Programma

Een wezenlijk overkoepelend programma daarin is het Interbestuurlijke programma (IBP). Het IBP is begin 2018 door alle overheden ondertekend. Eén van de speerpunten in het IBP is de inzet van het Rijk en de decentrale overheden om de overgang naar een energieneutraal, circulair en klimaatbestendig Nederland te versnellen. Het ontwerp Klimaatakkoord dat eind 2018 door het Kabinet is gepresenteerd is hiervan een uitwerking. De visie van minister Schouten van Landbouw dat Nederland de omslag moet maken naar Kringlooplandbouw is een andere uitwerking van het IBP.

Deze thema's werken direct door in het werk van Vechtstromen. Zo zijn wij samen met provincies en gemeenten in 2018 gestart met het proces om te komen tot Regionale Energie Strategieën in Twente en Drenthe in het kader van het ontwerp Klimaatakkoord. Ook werkten we verder in programma's als zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON) en Deltaplan Agrarische Waterbeheer (DAW) en de voorbereiding van een omgevingsagenda Oost Nederland. In 2018 zijn we aangehaakt bij het initiatief Mineral Valley Twente om met bedrijfsleven, andere overheden en kennisinstellingen te werken aan projecten voor een goede bodemstructuur en voldoende schoon water voor natuur en landbouw.

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie: voorbereiden stresstesten

De werkzaamheden in het kader van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) om in 2050 ons land klimaat robuust in te richten kan ook gezien worden als een uitvloeisel van het IBP. Een klimaat robuust Nederland wordt nagestreefd langs zeven vastgelegde ambities. 2018 stond in het teken van de eerste ambitie van het DPRA; de stresstesten. Het in beeld brengen van knelpunten die zich in de (openbare) ruimte voor kunnen doen, als gevolg van de klimaatveranderingen. Daarbij gaat het niet alleen om knelpunten als gevolg van teveel neerslag, maar ook als gevolg van droogte, van hitte of van overstromingen. De uitvoering van de stresstesten door gemeenten en waterschappen vindt plaats in de bestaande samenwerkingsverbanden Twents Waternet en Noordelijke Vechtstromen.

Economische groei

De groei van de economie heeft zich doorgezet en Nederland is de crisis te boven. De werkeloosheid zit weer op het niveau van voor de crisis en consumenten hebben weer vertrouwen in de economie. Dit is vooral te merken in de bouw. Aannemers zitten goed in het werk, maar gekwalificeerd personeel is moeilijk te vinden. De prijzen van materiaal en inhuur van personeel zijn daarom in 2018 fors gestegen. Ook Vechtstromen ondervindt de gevolgen van de economische groei. Aanbestedingen om projecten te realiseren vallen hoger uit dan een aantal jaar geleden en steeds minder partijen bieden aan.

Assetmanagement

Door de lage waterstanden in de zomer kwamen kunstwerken bloot te liggen. Hierdoor ontstond schade aan kunstwerken en kwam achterstallig onderhoud, letterlijk 'boven water'. De renovatie van de stuw de Haandrik bij Gramsbergen springt daarbij het meest in het oog. Vechtstromen probeert met de invoering van assetmanagement

nog meer grip te krijgen op beheer en onderhoud van kunstwerken en installaties. We willen minder afhankelijk worden van de grillen van de markt en tijdig in beeld hebben wat de onderhoudstoestand van onze assets (bedrijfsmiddelen) is om de benodigde werkzaamheden uit te kunnen voeren.

Beheer op orde houden

In de eerste jaren na de fusie kwam naar voren dat er een achterstand is in het beheer en onderhoud van onze kunstwerken (stuwen en bruggen) en assets (zuiveringen, gemalen en persleidingen). In 2018 is daarom een programma opgezet om deze achterstanden goed in beeld te krijgen en te vertalen in een uitvoeringsprogramma. Daarnaast hebben wij ons vorig jaar ingezet om risico's met betrekking tot de veiligheid en de kwaliteit van de beheervoorzieningen zo veel mogelijk te beperken. Wij hebben belangrijke stappen gezet met maatregelen rondom bijvoorbeeld de biogasveiligheid, de persleidingen en de elektro- en procesautomatisering (E&PA). De doorvertaling naar maatregelen en kosten is de afgelopen jaren voor de meest urgente situaties adequaat opgepakt, maar er ligt nog steeds een grote opgave.

Kaderrichtlijn Water: verbeteren waterkwaliteit

De Kaderrichtlijn Water is een Europese richtlijn die voorschrijft dat de waterkwaliteit van de Europese wateren vanaf 2027 aan bepaalde eisen moet voldoen. De analyse die gedaan is in het kader van de Kaderrichtlijn Water en de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater, heeft een overzicht van bronnen van probleemstoffen en andere belastingen van de waterkwaliteit in beeld gebracht. Ook is onderzocht wat de belangrijkste 'sleutelfactoren' zijn voor wat betreft hydrologie, inrichting en beheer om de doelen van de Kaderrichtlijn Water te realiseren. Voor de wateren die nog heringericht moeten worden is een verkenning uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de eventuele complexiteit van de inrichtingsopgave en de planning van maatregelen die voor 2027 moeten zijn uitgevoerd. Deze informatie biedt een goede basis om verder invulling te geven aan de maatregelen die nodig zijn om de waterkwaliteit te verbeteren. Net als de maatregelen voortkomend uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, zullen deze maatregelen een groot beslag leggen op de tijd en (investerings)middelen van het waterschap in de komende jaren.

De aanpak van microverontreinigingen, en dan vooral de medicijnresten heeft in 2018 veel aandacht gekregen. In samenwerking met andere waterschappen, het Rijk, kennisinstellingen en het bedrijfsleven oriënteren wij ons op de aanpak. Voorlichtingscampagnes, onder andere samen met Vitens, moeten burgers bewust maken van de problemen en wat ze er zelf aan kunnen doen.

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving

Als organisatie hebben we te maken met veranderingen in wet- en regelgeving waar we ons continue op moeten aanpassen. De invoering van de Omgevingswet is daarin wel de grootste verandering, die tevens impact heeft op hoe we ons werk organiseren. Een houding van nee, tenzij moet opschuiven naar ja, mits. De invoering van de wetgeving heeft dan ook nogal wat voeten in aarde voor de organisatie en de manier van besturen. De voorbereiding om het invoeren van de Omgevingswet soepel te laten verlopen is daarom vorig jaar intensief opgepakt.

Technologische ontwikkelingen

Daarnaast zien we technologische veranderingen in de maatschappij en onze omgeving. Als organisatie worden we steeds meer afhankelijk van technieken en technologische ontwikkelingen. Dit vereist investeringen in continuïteit en veiligheid. Ook stelt onze omgeving steeds hogere eisen aan (digitale) dienstverlening, waardoor nieuwe normen ontstaan. In 2018 is daarom de Digitale Visie en Digitale Ambitie van Vechtstromen bekrachtigd. Wij onderkennen drie ambitieniveaus:

1. Verbonden Vechtstromen: Het waterschap staat in verbinding met de omgeving aan de hand van de ambitie 'Interactief'.
2. Intelligent Vechtstromen: Het waterschap voert de kerntaken slimmer uit door een data gedreven organisatie te zijn aan de hand van de ambitie 'Adaptief'.
3. Modern Vechtstromen: Het waterschap kenmerkt zich door digitaal meesterschap; aan de hand van de ambitie 'Digitaal allemaal' is digitaal werken de norm binnen onze organisatie.

In het voorjaar van 2019 leidt de digitale visie zo tot een meerjarige veranderagenda met een reikwijdte van telkens één jaar. Zo kunnen wij inspelen op de hoge snelheid, waarmee digitale veranderingen plaatsvinden.

Personele ontwikkelingen

In 2018 hebben we ons gericht op een toekomstbestendig personeelsbestand voor onze organisatie. Om de opgaven van Vechtstromen te kunnen realiseren, geen onnodige risico's te lopen en ook voor de toekomst weerbaar en wendbaar te zijn voor ontwikkelingen die ons raken is ons personeelsbestand aangepast op de volgende onderdelen:

- de flexibele schil was onnodig groot in relatie tot de vaste kern van de organisatie;
- in het primaire proces en op belangrijke projecten waren we te afhankelijk van externe inhuur;
- de leeftijdsopbouw in de organisatie is niet in balans. We willen verjongen;
- permanente ontwikkeling van de medewerkers zodat zij duurzaam inzetbaar zijn binnen onze organisatie.

Op deze onderdelen zijn in 2018 in de organisatie diverse aanpassingen gedaan. Medewerkers die al voor lange tijd werden ingehuurd hebben een vast dienstverband gekregen. We hebben meer ruimte gecreëerd om op cruciale plekken in de organisatie nieuwe medewerkers aan te trekken en we zijn gestart met een eigen traineeprogramma (12 fte) voor de duur van 2 jaar. Door deze aanpassingen beschikken we over een solide organisatie waarmee we toekomst bestendig zijn.

Daarnaast is in 2018 een nieuwe cao afgesloten. De onderhandelingen over deze nieuwe cao zijn stroef verlopen en onze medewerkers hebben lang moeten wachten op een cao die past bij de huidige tijd. In de zomer van 2018 is de nieuwe cao afgesloten met een looptijd tot 1 januari 2020. Vanaf dat moment gaat de nieuwe WNRA (wet normalisering rechtspositie ambtenaren) in.

Netcentrisch werken en Informatiecentrum Water

In de loop van 2018 is de calamiteitenorganisatie netcentrisch werken gaan werken. Dit komt tegemoet aan een breed gedeelde behoefte om sneller en beter informatie te delen in geval van een calamiteit of crisis. Door netcentrisch te werken, gaat iedereen die betrokken is bij de bestrijding van een calamiteit voortdurend uit van hetzelfde situatiebeeld. Hierdoor kunnen de verschillende betrokken teams en organisaties sneller en doelgerichter besluiten nemen in het geval van een calamiteit. Daarnaast is er een Informatiecentrum Water (ICW) opgericht, dat als taak heeft om dagelijks een actueel beeld te hebben op het watersysteem. Het ICW helpt ons sneller te anticiperen op calamiteiten die zich (mogelijk) kunnen voordoen.

Waterschapsverkiezingen

Tot slot; de tweede helft van 2018 heeft in het teken gestaan van de voorbereidingen op de waterschapsverkiezingen. We zien dat het vertrouwen van mensen in politiek en instituties af neemt, waardoor de afstand tussen inwoners en bestuur groter wordt. Daar tegenover staat dat maatschappelijke opgaven veelal zo groot zijn dat ze niet door één organisatie kunnen worden opgelost. Dit vraagt een andere houding van overheden, en steeds meer samenwerking met organisaties en inwoners die het betreft. Binnen Vechtstormen zijn we al enige tijd bezig met dit vraagstuk. Dat doen we langs drie lijnen:

- Diversiteit: Versterken democratische legitimatie, elke inwoner voelt zich vertegenwoordigd, goed in verbinding staan met onze omgeving, zicht hebben op de leefwereld en belangen van de brede diversiteit aan inwoners in ons gebied.
- Stellingnemen: Zichtbaarheid van het waterschap versterken. Zichtbaar maken wat er te kiezen valt, continu en dus ook buiten verkiezingstijd om.
- Werkwijze: Realiseren van juiste randvoorwaarden die de doelen van diversiteit en positionering ondersteunen.

Ontwikkelingen financiën

Het jaarresultaat over 2018 bedraagt € 4,067 miljoen positief. Het resultaat is vooral ontstaan door incidentele afwijkingen, maar het is een jaarlijks terugkerend beeld dat een voordelig resultaat van enkele procenten van de begrote lasten wordt behaald. Conform het bestaande beleid wordt voorgesteld om het resultaat toe te voegen aan de bestemmingsreserves tariefegalisatie.

Ter voorbereiding op de nieuwe bestuursperiode is een overdrachtsdocument opgesteld. Om de opgaven en ambities te realiseren zijn financiële middelen nodig. In de afgelopen bestuursperiode gold als uitgangspunt een financieel beleid met een aanvaardbaar evenwicht tussen de inhoudelijke taken en de belastingdruk. In het overdrachtsdocument is de financiële doorwerking van het huidige beleid aangegeven, alsmede hoe voor Vechtstromen een meer duurzaam financieel beleid kan worden gerealiseerd en welke financiële afwegingen daarbij door een nieuw bestuur kunnen worden gemaakt.

3 De belangrijkste resultaten in 2018 samengevat

In dit hoofdstuk is het bestuurlijke dashboard "jaarverslag 2018 in één oogopslag" opgenomen, evenals de toelichting op de onderdelen van het dashboard.

3.1 Bestuurlijk dashboard: jaarverslag 2018 in een oogopslag

Programma Watersysteem	Overige keringen die voldoen aan vigerende norm	ZON maatregelen	Renovatie hoog geprioriteerde kunstwerken	KRW: heringerichte waterlopen	KRW: opgeheven visbarrières
Tussendoel 2018	ntb	3.637 ha.	170	217	100
Realisatie 2018	ntb	3.637 ha.	170	215	100
Einddoel	100%	14.115 ha.	180	347	187
Status t.o.v. einddoel	①	①	①	②	②

Programma Waterketen	Fosfaatverwijdering	Stikstofverwijdering	Duurzame eigen opwekking	Besparingen conform BAW	Energie-efficiency
Tussendoel 2018	83%	85%	32%	145%	26%
Realisatie 2018	89%	87%	wordt bepaald in de landelijke rapportage Meerjarenaafpraak energie (MJA3) die in juni 2019 verschijnt, vooruitzichten zijn goed	145%	wordt bepaald in de landelijke rapportage Meerjarenaafpraak energie (MJA3) die in juni 2019 verschijnt, vooruitzichten zijn goed
Einddoel	83%	85%	40% in 2020	100%	30% in 2020
Status t.o.v. einddoel	①	①	①	①	①

Programma Besturen en Organiseren	Communicatie/bestuurlijke vernieuwing	Samenwerkingsgerichtheid	Digitale transformatie	Toekomstbestendige organisatie
Tussendoel 2018	- Implementatie Communicatievisie - Voorbereiden ordentelijke waterschapsverkiezingen met zo hoog mogelijke opkomst	- Implementatie omgevingswet en inkoopvisie - Leeromgeving samenwerkingscompetenties gereed	- Gedragen Veranderagenda gereed	- 100% clean desk en flexibel werken - Merkbare resultaten cultuurverandering - Aanpassingen huisvesting en ICT (2018) gereed - Strategisch Personeelsplan gereed

Programma Besturen en Organiseren	Communicatie/bestuurlijke vernieuwing	Samenwerkingsgerichtheid	Digitale transformatie	Toekomstbestendige organisatie
				- Toekomstbestendig financieel beleid gereed
Realisatie 2018	- Communicatievisie geïmplementeerd - Waterschapsverkiezingen voorbereid	- Implementatie Omgevingswet loopt - Inkoopvisie geïmplementeerd - Leeromgeving samenwerkingscompetenties georganiseerd	- Ambitie bepaald - Afstemming veranderagenda gestart	- 100% clean desk en flexibel werken - Merkbare resultaten cultuurverandering - Herijking huisvesting en ICT gereed; realisatie naar 2019/20 - Strategisch Personeelsplan gereed - Toekomstbestendig financieel beleid geïmplementeerd
Einddoel	- De organisatie is communicatiever in 2021	- Bestendige leeromgeving en competenties ontwikkeld - Omgevingswet klaar in 2021	- Vechtstromen benut kansen digitale transformatie in 2021	- De organisatie is toekomstbestendiger in 2021
Status t.o.v. einddoel	1	1	1	1

Financiën	Gemiddelde ontwikkeling lastendruk	Besparingen Fusie & Bestuursakkoord	Ontwikkeling reserves	Netto investeringen	Omvang netto schulden
Tussendoel 2018	3,20%	Tot en met 2018: € 16,4 miljoen	€ 30,5 miljoen	€ 39 miljoen	€ 444 miljoen
Realisatie 2018	3,20%	Tot en met 2018: € 16,5 miljoen	€ 36,8 miljoen	€ 34 miljoen	€ 431 miljoen
Einddoel	Max. 3,5%	Cumulatief € 17 miljoen in 2019	Minimaal € 18 miljoen in 2021	Gemiddeld € 35 miljoen per jaar	Schuldstabilisatie vanaf 2021 met maximaal € 472 miljoen netto schuld
Status t.o.v. einddoel	1	1	1	1	1

Legenda status ten opzichte van einddoel:

- 1 de einddoelen worden gehaald (90% - 100%), 2 de einddoelen worden grotendeels gehaald (75% - 90%),
 3 de einddoelen worden gedeeltelijk gehaald (50% - 75%), 4 de einddoelen worden niet gehaald (minder dan 50%)

Programma Watersysteem

We kunnen met tevredenheid terugkijken op 2018. Het jaar 2018 kenmerkt zich als een jaar met een groot neerslagtekort in ons beheergebied als gevolg van extreme droogte in het voorjaar en zomer. Deze periode heeft veel gevraagd van een deel van onze organisatie. De situatie was en blijft zorgwekkend voor landbouw en natuur. Desondanks hebben we goed gepresteerd op de doelen, prestaties en investeringen binnen het programma watersysteem.

We hebben het dagelijkse beheer en onderhoud van meer dan 4.400 kilometer waterlopen en bijbehorende kunstwerken (stuwen, bruggen en gemalen) uitgevoerd. In 2018 is het doel om 180 hoog geprioriteerde kunstwerken te renoveren nagenoeg behaald. De laatste objecten worden begin 2019 gerenoveerd. Daarnaast is er volop gebaggerd om onze watergangen van een juiste dimensie en kwaliteit te voorzien en is een start gemaakt om een tweetal bruggen te vervangen. Tot slot is eind 2018 het stuwcomplex de Haandrik volledig gerenoveerd, waardoor de levensduur van deze belangrijke asset met 25 jaar is verlengd.

In 2018 waren er diverse KaderRichtlijn Water (KRW)-projecten in uitvoering, zoals onder andere de herinrichting van het Reggedal in Enter en het Nieuwe Drostendiep. Als gevolg van gewijzigde gebiedsprocessen rond de Vecht is er ingespeeld op ontwikkelingen uit de omgeving. Dit betekende een bijstelling van het aantal gerealiseerde KRW-kilometers in 2018. Uiteindelijk zijn er 2 (van de verwachte 4) KRW-kilometers in 2018 afgerond (Vecht Radewijkerbeek en de Azelerbeek bij Oele).

Vechtstromen is trekker van drie gebiedsprocessen in het kader van Natura2000/Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)/KRW, namelijk de Regge, Dinkel en Vecht. Het afgelopen jaar zijn stappen gezet in het afronden van de planvoorbereidingsfase.

Het Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON)-programma ligt op koers. Ten aanzien van de interne prestatie om 14.115 hectare klimaatrobuust ingericht te hebben, hebben we tot en met 2018 ca. 3.600 hectare gerealiseerd. In 2018 hebben onder andere de renovaties van diverse gemalen en het project Reggedal in Enter hierin een bijdrage geleverd.

In 2018 is in totaal € 18 miljoen geïnvesteerd in ons watersysteem.

Programma Waterketen

In de waterketen was de droogte van 2018 ook goed te merken. Het belang van een goede kwaliteit effluent (gezuiverd afvalwater) als voedingsbron voor (langzaam) stromende beken werd opnieuw bevestigd. De zuiveringen presteerden tijdens de droogte prima. De verwijdering van fosfaat was met 89% ondanks de hoge temperaturen zelfs beter dan normaal (ca. 85%). Voor een goede waterkwaliteit is tijdens de droogte extra op een lage ammoniumwaarde gestuurd waardoor de nitraatconcentratie zou kunnen stijgen. Ondanks dat hebben de zuiveringen met 87% nitraatverwijdering iets beter dan de bestuurlijke doelstelling van 85% gepresteerd.

In 2018 is duidelijk merkbaar geworden dat de economische groei leidt tot meer vraag naar zuiveringscapaciteit voor bedrijfsafvalwater. Enkele zuiveringen zijn echter vol belast, waardoor acceptatie van extra bedrijfsafvalwater op deze vol belaste zuiveringen niet zonder voorwaarden toegestaan kon worden. De economische groei heeft als keerzijde dat de marktprijzen afgelopen jaar sterk zijn gestegen. Dit merken we bij renovaties van zuiveringen zoals Almelo-Vissedijk en bij vervangingsinvesteringen. Om binnen het bestuurlijk vastgestelde investeringskader te blijven, zijn in 2018 de investeringen opnieuw geprioriteerd en zijn investeringen over een langere periode

gespreid. De gemiddelde leeftijd van onze installaties, gemalen en persleidingen neemt hierdoor toe en de risico's evenzeer. In 2018 is voor in totaal € 13,7 miljoen geïnvesteerd in de waterketen.

Er is ruim 5 miljoen minder besteed dan aanvankelijk begroot. De Belangrijkste oorzaak hiervan is noodzakelijk uitstel van een aantal grote investeringen. Bij de Energiefabriek heeft een nadere afweging van de 2^e fase voor enige vertraging heeft gezorgd. Vanwege de omvang van die investering zorgt een kleine uitloop voor een groot effect op de jaarschijf.

In het kader van de voorbereiding van de E&PA-maatregelen Enschede en Hengelo vond en vindt een nadere afweging plaats van de gevraagde technische vernieuwingen en de organisatie van de sturing van onze zuiveringen. De voorbereiding van de rwzi Vriezenveen heeft meer tijd in beslag genomen doordat de interne capaciteit onvoldoende was om meerdere grote projecten tegelijk te faciliteren. Tenslotte de renovatie van de zuivering Vissedijk in Almelo, welke vertraging heeft ondervonden als gevolg van de hoge inschrijvingen bij de aanbestedingen. Daartoe is een audit uitgevoerd, welke uitkomst aangeeft dat de marktontwikkelingen de meerprijzen als trend voor de huidige en toekomstige investeringen onderschrijven. De uitvoering van Vissedijk is begin 2019 verder opgepakt.

De Energiefabriek Hengelo en het slibbedrijf in Enschede en Emmen hebben, mede door de grote inspanningen vanuit de bedrijfsvoering, in 2018 goed gefunctioneerd. Hierdoor is de hoeveelheid afgevoerd zuiveringsslib naar Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) opnieuw afgenomen. Bij de slibverwerking is gisting een belangrijk onderdeel. In 2018 zijn de eerder afgesproken extra maatregelen voor biogasveiligheid zoals, toegangscontrole, afgerond en ligt de focus nu op het in goede staat houden van alle onderdelen. In 2018 is daarom verder gewerkt aan de voorbereiding van de renovatie van slibgistingstanks in Hengelo

In 2018 is samen met de Twentse gemeenten een visie 'Twents water verbindt' vastgesteld. Kern van deze visie is de 4 B's. Samen werken aan **B**eschermen tegen water, **B**elevan van water, **B**ewustzijn met water en **B**undelen van krachten.

Programma Besturen en Organiseren

Om de doelen van het waterschap te realiseren moet het waterschap continue inspelen op veranderingen en kunnen inspringen op kansen die zich voordoen. We zetten in het programma Besturen en Organiseren in op een toekomstbestendige organisatie die samen met het bestuur op samenwerking en vernieuwing is gericht.

In 2018 hebben we een investeringsvolume gerealiseerd van € 2 miljoen. Ten opzichte van de begroting is de realisatie beduidend achtergebleven (€ 2,3 miljoen), met name door een benodigde herijking van het project modernisering huisvesting: plannen voor 2018 zijn deels verschoven naar 2019. Het project modernisering huisvesting en ICT heeft in 2018 deels pas op de plaats gemaakt om de effecten van de sluiting van de locatie Coevorden te beoordelen.

In 2018 is de netcentrische werkwijze ingevoerd in de crisisorganisatie. Het Instituut voor Fysieke Veiligheid heeft beoordeeld dat wij voldoen aan de criteria om daadwerkelijk de netcentrische werkwijze te mogen hanteren bij crises en om daarbij het landelijk crisis management systeem (LCMS) te mogen gebruiken. Er zijn veel voorbereidingen getroffen in aanloop naar de verkiezingen van 2019. We gebruiken dit moment tevens om beter in contact te zijn met onze omgeving, zoals met een initiatief als 'agrarische cafés'.

Verschillende initiatieven en maatregelen op een verscheidenheid aan onderwerpen zoals buitenlandbeleid, inkoopvisie, een traineeprogramma en de doorontwikkeling van de planning & control, hebben bijgedragen aan de doelen van het waterschap. Daarnaast zijn er ook weer flinke stappen gezet op grotere thema's zoals de omgevingswet, waar in deelprojecten aan concrete resultaten wordt gewerkt en digitale transformatie waar het dagelijks bestuur een ambitie heeft bepaald.

Financiën

Lastendruk

De gemiddelde lastendrukstijging voor huishoudens en bedrijven komt, in overeenstemming met de begroting 2018 uit op 3,2%. Daarmee is 2018 voldaan aan het kader van een gemiddelde lastendrukstijging, zoals vastgelegd in de programmabegroting 2018-2021 (conform de tussenevaluatie van het bestuursakkoord in juli 2016).

Besparingen

Vechtstromen staat (vanaf de oprichting in 2014) voor een besparingsopgave van uiteindelijk € 17 miljoen in 2019. Tot en met 2018 is reeds een bedrag van € 16,5 miljoen aan besparingen bereikt. Het nog te realiseren deel van de besparing (€ 0,5 miljoen) heeft betrekking op de omvang en onderhoud van waterlopen en de Energiefabriek. Naar verwachting wordt de totale besparingsopgave in 2019 bereikt.

Investeringsen

In de oorspronkelijke begroting 2018 bedroeg de raming voor de netto-investeringen € 39,2 miljoen en in de BVR 2018 is de raming bijgesteld naar € 32,3 miljoen. Uiteindelijk zijn de netto-investeringen in 2018 uitgekomen op € 33,9 miljoen. Er is geïnvesteerd in onder meer renovatie en vervanging van zuiveringsinstallaties, persleidingen, kunstwerken, beschoeiingen en het baggeren van beken en vijvers. Daarnaast heeft het waterschap geïnvesteerd, in samenwerking met partners aan de Kaderrichtlijn water, klimaatadaptatie, het Zoetwaterprogramma Oost Nederland (ZON), Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW), Natura 2000/PAS, stedelijk water en versnelling van de energietransitie.

Rekeningresultaat 2018

Het totale rekeningresultaat 2018 bedraagt k€ 4.067. Dit wijkt 3% af van de begrote lasten. Het rekeningresultaat heeft grotendeels een incidenteel karakter, alleen een deel van het resultaat op belastingopbrengsten (k€ 415) en de verkoop van gronden (k€ 100) zijn als structureel aan te merken. Van het positieve resultaat over 2018 kan k€ 1.885 worden toegerekend aan Watersysteembeheer en k€ 2.182 aan Zuiveringsbeheer.

Het resultaat verdeeld over de drie programma's en de beide kostendragers 'Systeem' en 'Zuiveren' geeft het volgende beeld.

Programma (bedragen in duizenden euro's)	Rekening- resultaat	Systeem	Zuiveren
1. Watersysteem	444	444	
2. Waterketen	878		878
3. Besturen en organiseren	1.054	581	473
Belasting- en overige opbrengsten	1.691	860	831
Resultaat	4.067	1.885	2.182

Resultaatbestemming 2018

Het voorstel voor de bestemming van het rekeningresultaat 2018 van in totaal k€ 4.067 is:

- a. k€ 1.885 toevoegen aan de bestemmingsreserve tariefegalisatie watersysteembeheer;
- b. k€ 2.182 toevoegen aan de bestemmingsreserve tariefegalisatie zuiveringsbeheer.

Dit is in lijn met het vastgestelde beleidskader voor jaarrekeningresultaten, zodat de lastendruk kan worden gematigd conform de afspraken bestuursakkoord.

Ontwikkeling reserves

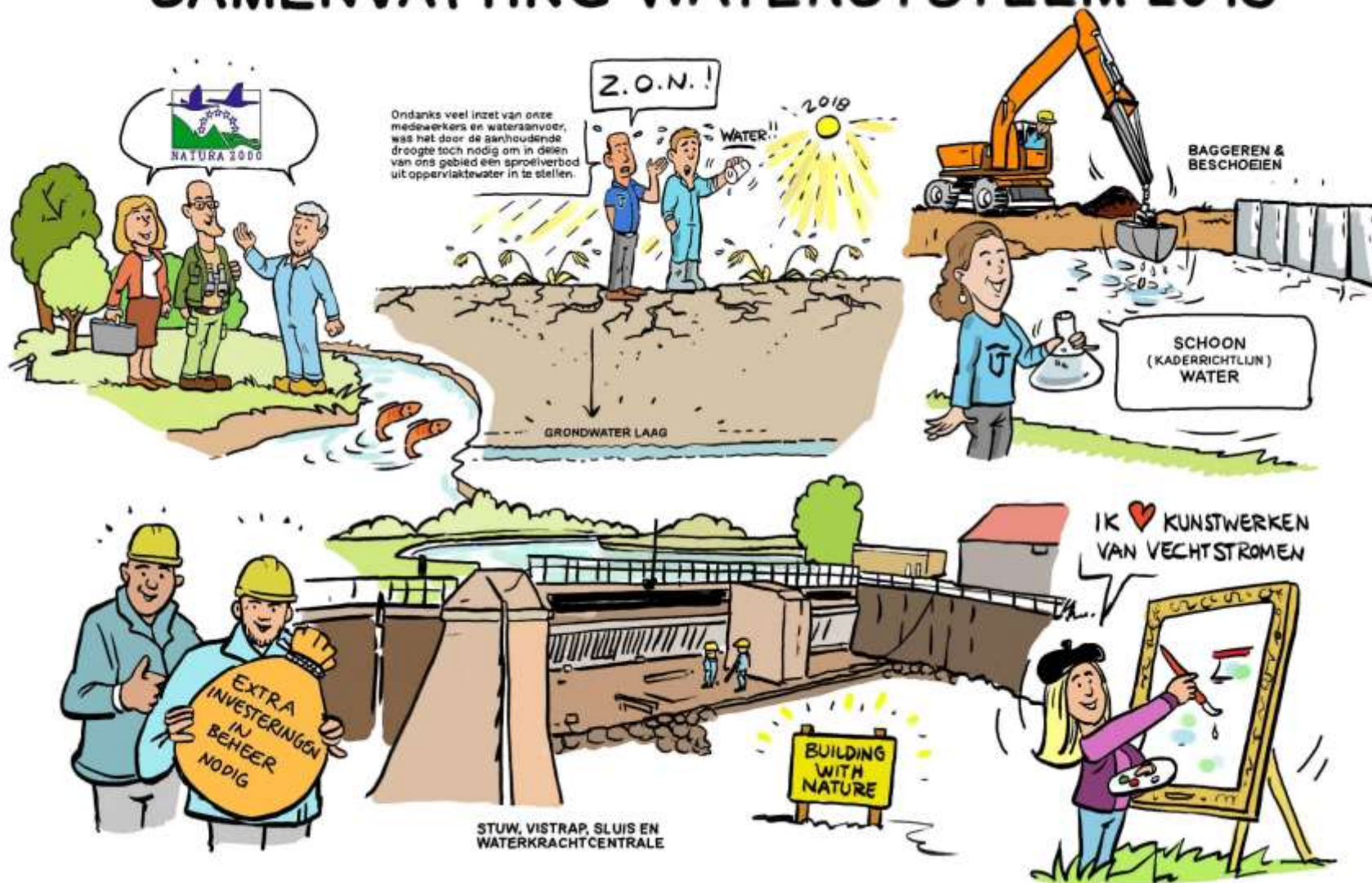
Het totaal van de reserves van waterschap Vechtstromen (inclusief bestemming rekeningresultaat 2018) komt uit op € 36,8 miljoen. Ten opzichte van de beginbalans per 1-1-2018 nemen de reserves hiermee met € 0,1 miljoen toe. In de BVR 2018 werd nog voorzien dat de reserves met € 3,9 miljoen zouden afnemen.

EMU-saldo / ontwikkeling schuldpositie

Het EMU-saldo (als maatstaf voor het jaarlijkse financieringstekort) is in deze jaarrekening uitgekomen op -/- € 3 miljoen. Dit is lager dan werd voorzien in de oorspronkelijke begroting 2018 (-/- € 14,7 miljoen) en BVR 2018 (-/- € 8,5 miljoen). Dat komt met name doordat investeringen zijn doorgeschoven en door een gunstiger rekeningresultaat. Dankzij het lagere EMU-saldo komt de uiteindelijke netto-schuld in deze jaarrekening 2018 uit op € 430,8 miljoen. Dat is € 11,7 miljoen lager dan in de begroting 2018 werd verwacht en € 5,5 miljoen lager dan in de BVR 2018. In 2021 is er sprake van stabilisatie van de schuldpositie (conform de afspraak uit de tussenevaluatie in 2016 van het bestuursakkoord).

Dit hoofdstuk gaat per programma in op de doelbereiking van 2018 van de belangrijkste onderwerpen. Daarnaast wordt per programma op hoofdlijnen inzicht gegeven in de besteding van de financiële middelen.

SAMENVATTING WATERSYSTEEM 2018

Droogte

De droogte van de afgelopen zomer, maar ook de situatie begin 2018 met veel neerslag, laat zien dat het klimaat langzamerhand verandert. In 2018 hebben we daarom verder gewerkt aan klimaatadaptatie. Voorbeelden zijn de projecten Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON), Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) en Natuur-en Landbouw op Peil, en het onderzoeksprogramma Lumbricus. De komende jaren blijft het nodig om ons watersysteem klimaatrobuuster te maken, zodat het beter tegen een stootje kan.

2018 kenmerkt zich als een jaar met een groot neerslagtekort in ons beheergebied als gevolg van extreme droogte in het voorjaar en zomer. De gevolgen zijn groot voor zowel agrariërs die in hun bedrijfsvoering afhankelijk zijn van grond- en oppervlakte water als voor het herstellend vermogen van de natuur. Vechtstromen heeft op dat moment maatregelen getroffen door wateronttrekkingsverboden in te stellen voor het oppervlaktewater. Voor kwetsbare natuurgebieden is een tijdelijk verbod voor beregenen met grondwater ingesteld. Door de extreme droogte hebben onze medewerkers in het beheergebied veel in- en externe afstemming gehad, waarbij de rol en het belang van het waterschap op een goede wijze naar voren is gebracht. Voor zowel het proces als de inhoudelijke kant heeft een evaluatie plaatsgevonden. Belangrijke elementen hieruit betreffen het op korte termijn zoveel mogelijk vasthouden van water (stuwen op zomerpeil), samen met onze partners een spaarbeleid uit te werken en in Rijn-Oost verband het onttrekkingsbeleid aan te passen. Op lange termijn is antwoord nodig hoe de inrichting van het watersysteem in het licht van de klimaatverandering er uit zou moeten zien. In ieder geval is het verstandig de reeds ingezette Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON) strategie van sparen-aanvoeren, adapteren en accepteren voort te zetten.

Beheer en onderhoud assets

In 2018 is de ontwikkeling van assetmanagement verder ingezet. Sinds de fusie is de focus er op gericht om beter inzicht in onze assets te verkrijgen. Zo zijn er door snel en adequaat handelen assets vervangen en diverse renovatie- en onderhoudsmaatregelen getroffen. In 2018 is bijgestuurd om een groot aantal kunstwerken sneller te renoveren. Daartoe zijn samen met de markt drie bouwteams opgericht.

Als gevolg van de droogte zijn medio 2018 tijdelijke maatregelen genomen om het stuwcomplex De Haandrik te stabiliseren. Eind 2018 bleek dat niet voldoende te zijn. Daartoe is, ook in bouwteam verband, besloten De Haandrik grondig te renoveren door deze droog te zetten. Door ook gebruik te maken van het concept 'bouwen met natuur' is de stuw goed in staat de functies weer te bedienen. Tevens is een start gemaakt om een tweetal bruggen (Kieftsbrug en Beltmansbrug) in Hardenberg te vervangen.

Assetmanagement moet ons de duidelijkheid geven welke investeringen nu echt nodig zijn voor de komende jaren. In 2018 is gestart met een pilot "klein Vechtstromen" om op beperkte schaal ervaringen met deze werkwijze op te doen. Een eerste indicatie voor wat langjarig technisch gezien voor vervangingen en renovaties benodigd is, wijst uit dat een substantiële verhoging van het investeringsvolume nodig is.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) schrijft voor dat uiterlijk 2027 in heel Europa de kwaliteit van alle wateren zowel chemisch als ecologisch op orde moet zijn. De richtlijn omvat onder andere het herstel van ecosystemen in en rond waterlichamen.

Momenteel zijn er diverse KRW-projecten in voorbereiding. Te denken valt aan Karshoek-Stegeren, Rheezermaten, Glanerbeek en de Ruenbergerbeek.

In 2018 zijn interne voorverkenningen uitgevoerd voor de waterlichamen die na 2022 gepland staan voor uitvoering. Tevens loopt de pilot aangepast onderhoud, waarbij wordt bekeken of een ander onderhoudsregime een positief effect heeft op de doelen van de KRW. Als gevolg van de droogte zijn meerdere beektrajecten in 2018 drooggevallen, waardoor de meting in 2018 niet representatief is. Daarnaast is de regionale analyse biologie en stoffen afgerond, waarin is onderzocht in hoeverre de doelen van de KRW worden gehaald.

Bovenstaande onderwerpen vormen de basis voor het maatregelenpakket KRW voor het stroomgebiedsbeheerprogramma 2022-2027.

Programma Watersysteem: wat heeft het gekost?

Netto lasten

Ten opzichte van de BVR 2018 worden de netto lasten met k€ 444 onderschreden (0,8%). Voor deze onderschrijding van k€ 444 geldt op hoofdlijnen de volgende onderbouwing:

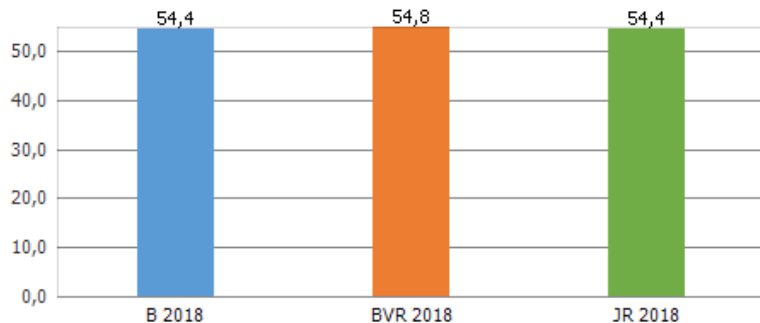
Meevallers ten opzichte van de BVR 2018

- Lagere monitoringskosten van k€341 als gevolg van een lagere afrekening van Aqualysis over 2017 en 2018 (k€ 123), lagere doorbelasting door vacatureruimte (k€ 132) en minder overige analysekosten (k€ 58).
- Een deel van het werkplan onderhoud kunstwerken bleek als investering te kunnen worden aangemerkt. Dit heeft geleid tot lagere onderhoudskosten in de exploitatie van k€ 313.
- Incidentele opbrengsten uit verkoop van overtollig materieel van k€ 283 en als gevolg daarvan k€ 66 minder onderhoudskosten aan materieel. Beiden door de keuze om werk in regie uit te voeren.
- Vacatureruimte bij team vergunnen, toetsen en handhaven waardoor intern k€ 252 minder is doorbelast.
- Niet aanwenden van onvoorzien voor programma 1 van k€ 206.
- Minder doorbelaste kosten op het Waterbeheersplan van k€ 125.
- Overige meevallers (lagere bijdrage HWBP, minder uitgaven recreatieve voorzieningen) van k€ 388.

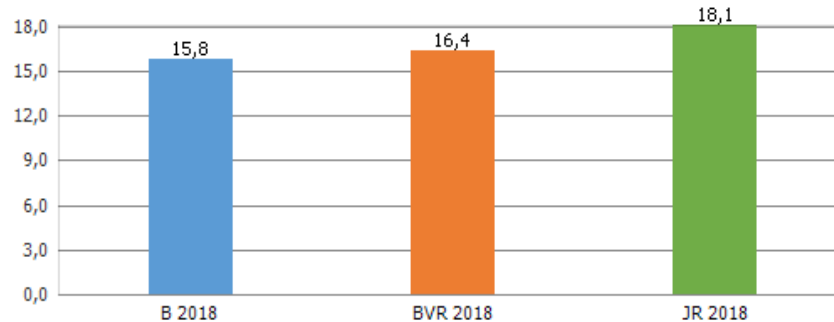
Tegenvallers ten opzichte van de BVR 2018

- Extra kosten van k€ 945 door een eenmalig te treffen voorziening voor een maatwerkregeling (k€ 1.116). Meerjarig is dit budgettair neutraal.
- Extra kosten van k€ 234 door een eenmalig te treffen voorziening voor de schadeafhandeling (k€ 300) tot en met 2018 vanuit de Dinkeldalregeling.
- Minder geactiveerde uren van k€ 144 voor aanleg en verwerving van waterlopen.
- Extra kosten van k€ 89 door calamiteitenmaatregelen die niet binnen de reguliere budgetten konden worden opgevangen.
- Overige tegenvallers van k€ 118.

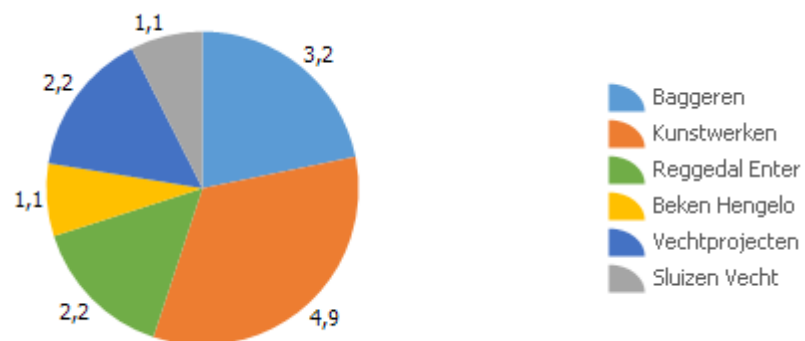
Netto lasten
(bedragen in miljoenen euro's)

Netto investeringen
(bedragen in miljoenen euro's)

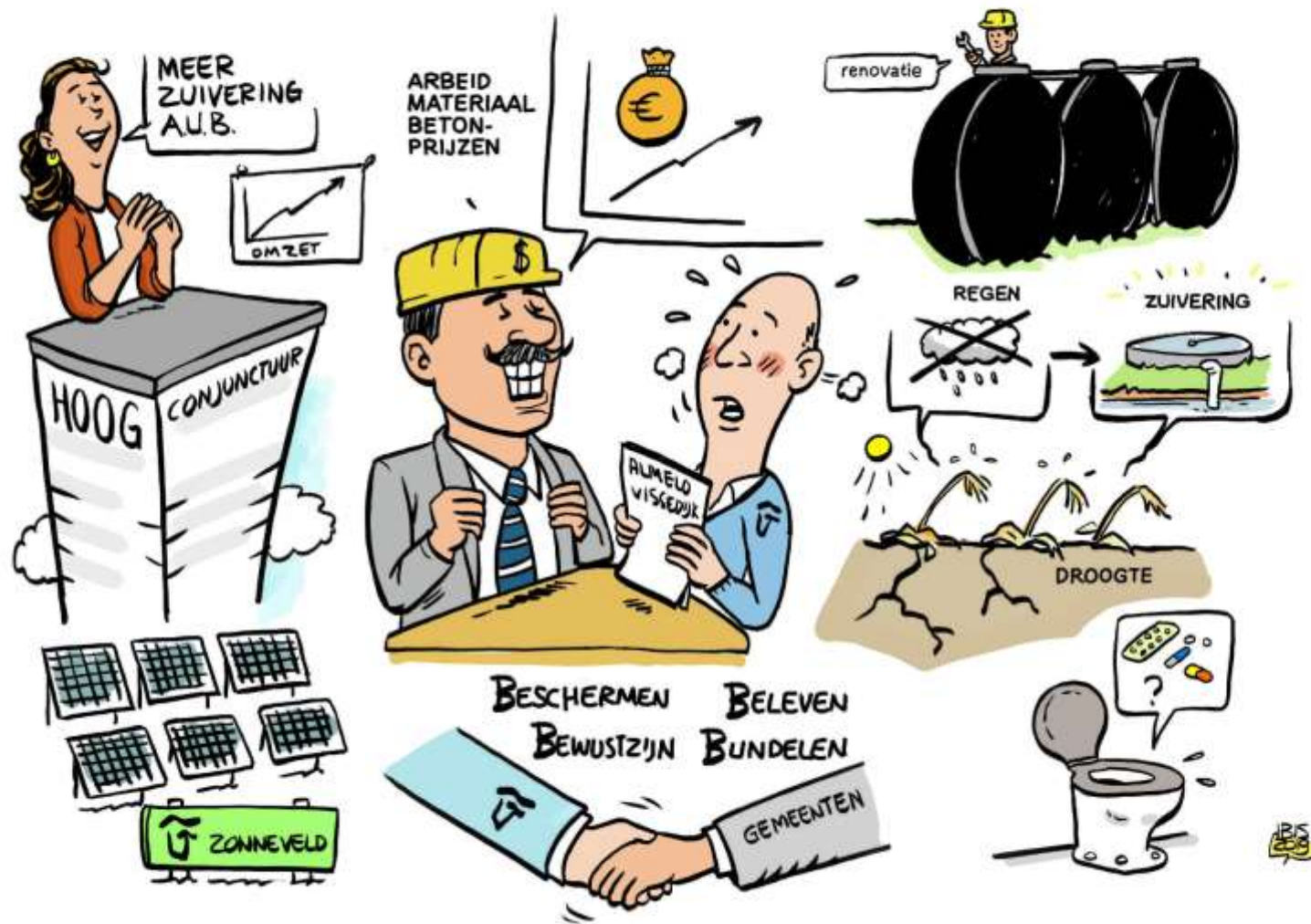

Investerings grootste projecten
(bedragen in miljoenen euro's)

Investeringsproject (bedragen in duizenden euro's)	B 2018	BVR 2018	Realisatie 2018
Baggeren	4,0	4,7	3,2
Kunstwerken	5,5	6,8	4,9
Reggedal Enter	1,6	1,1	2,2
Beken Hengelo	0,8	1,1	1,1
Vechtprojecten	1,1	1,4	2,2
Sluizen Vecht	0,3	0,3	1,1
Nieuwe Drostendiep	0,3	0,8	0,7
Overig (Bargerveen, Water Collectief Twente, Glanerbeek, enz.)	5,2	4,1	2,7
Netto-totaal (excl. afbreukrisico's)	18,8	20,3	18,1
Afbreukrisico's (19,3%)	-3,0	-3,9	0,0
Netto-totaal (incl. afbreukrisico's)	15,8	16,4	18,1

SAMENVATTING WATERKETEN 2018

Bedrijfsvoering

Het afgelopen jaar stond in het teken van de record droogte. Ook in de waterketen was dit te merken. Het belang van een goede kwaliteit effluent (gezuiverd afvalwater) als voedingsbron voor (langzaam) stromende beken werd nogmaals bevestigd. De zuiveringen presteerden tijdens de droogte prima. De verwijdering van fosfaat was met 89% ondanks de hoge temperaturen in 2018 zelfs beter dan normaal. Ten gunst van de waterkwaliteit is tijdens de droogte extra op een lage ammoniumwaarde gestuurd waardoor de nitraatconcentratie zou kunnen stijgen. Met 87% nitraatverwijdering is voldaan aan de bestuurlijke doelstelling van 85%.

De rendementen van de waterzuiveringen lagen daarmee op een ruim voldoende niveau gemeten naar de huidige (bestuurlijke) doelstellingen. Voor verschillende oudere zuiveringen wordt echter nog een tijdelijke verhoging van de lozingsnorm toegestaan. Hiervoor zijn aparte maatwerkvoorschriften van toepassing, waarvan de eerste in 2019 eindigen en de laatste in 2022.

Om te bepalen aan welke lozingsnormen het effluent in de verdere toekomst moet voldoen is eind 2018 een studie afgerond. Uit deze studie is duidelijk geworden welke maatregelen nodig zijn om aan de Kader Richtlijn Water (KRW)-ambities te kunnen voldoen. Deze maatregelen en bijbehorende financiële impact van vele tientallen miljoenen zal in de nabije toekomst een bestuurlijke heroriëntatie vragen.

De Energiefabriek Hengelo en het slibbedrijf in Enschede en Emmen hebben, mede door de grote inspanningen in de bedrijfsvoering in 2018 goed gefunctioneerd. Hierdoor is de hoeveelheid afgevoerd zuiveringsslib naar Slibverwerking Noord-Brabant opnieuw met circa 2000 ton afgenomen.

Investerings

De economische groei heeft als keerzijde dat de marktprijzen afgelopen jaar sterk zijn gestegen. Dit merken we bij aanbestedingen van renovaties van zuiveringen zoals Almelo-Vissedijk (+ 20%) en bij vervangingsinvesteringen. Om binnen het bestuurlijk vastgestelde investeringskader te blijven, zijn in 2018 de investeringen opnieuw geprioriteerd en zijn investeringen gespreid over een langere periode. De gemiddelde leeftijd van onze installaties, gemalen en persleidingen neemt hierdoor toe. Daar komt nog bij dat meet- en regelonderdelen van de installaties en gemalen steeds complexer worden met een steeds kortere technische levensduur. Dit alles leidt tot een boeg golf aan maatregelen (en kosten) die de komende jaren op ons af komt. Assetmanagement zal duidelijkheid moeten geven welke investeringen en welk onderhoud nu echt nodig zijn voor de komende jaren. Hiervoor is in 2018 gestart met een pilot “klein Vechtstromen” om op beperkte schaal ervaringen met deze werkwijze op te doen. Een eerste indicatie - voor wat langjarig technisch gezien voor vervangingen en renovaties benodigd is - wijst uit dat een substantiële verhoging van het investeringsvolume nodig is.

De voorbereiding voor de 2^e fase van de Energiefabriek is, met enige vertraging, afgerond zodat centralisatie van slibverwerking in Hengelo weer een stap dichterbij is. De geplande investeringen voor de realisatie zijn hierdoor ook iets later in de tijd gepland waardoor deze ten opzichte van de investeringsbegroting 2018 achterblijft.

Bij de slibverwerking is gisting een belangrijk onderdeel. In 2018 zijn de eerder afgesproken extra maatregelen voor biogasveiligheid, zoals de toegangscontrole, afgerond en ligt de focus nu op het in goede staat houden van alle onderdelen. In 2018 is daarom volop verder gewerkt aan de voorbereiding van de renovatie van slibgistingstanks in Hengelo. Ook hier is de prijsstijging van de markt merkbaar.

Het duurzaam in eigen beheer opwekken van energie ligt op schema. Naast de uitvoering van het Energie Efficiency Plan en de Energiefabriek, zijn zonnepaneelvelden, waarvoor in 2018 Stimulering Duurzame Energie (SDE)-subsidies zijn aangevraagd, een belangrijke bouwsteen voor het in eigen beheer opwekken van energie.

De aanpak van de procesautomatisering (PA) heeft zich in 2018 gericht op het vertalen van de visie toekomstgerichte PA naar zo concreet mogelijke toekomstbestendige maatregelen. Dit is een complex en omvangrijk traject, om die reden en in afwachting van de uitrol van procesautomatisering is de focus in 2018 verlegd naar het risico gestuurd vervangen van kwetsbare onderdelen. De realisatie is daarom in 2018 zowel ten opzichte van de begroting als het bestuurlijk voortgangsrapport (BVR) achtergebleven.

Samenwerking

Om de waterketen effectief en efficiënt te laten functioneren, zijn we afhankelijk van de aanvoer van afvalwater via de riolering. Hiervoor is samenwerking met gemeenten van essentieel belang. Deze samenwerking is landelijk in het BAW (bestuursakkoord water) geduid en voorzien van de opgave om de kostenstijging die in 2010 was voorzien te reduceren. Vechtstromen heeft in 2018 het financiële doel voor 2020 al gehaald en zelfs 45% beter gepresteerd. Begin 2018 is een addendum toegevoegd aan het BAW waarin naast doelmatigheid, digitale kansen en bedreigingen worden genoemd. Met dit addendum wordt bij verschillende projecten en in de uitwerking van het bestuurlijke thema digitale transformatie rekening gehouden.

Voor bedreigingen van de waterketen staat de kwaliteit van ons oppervlaktewater centraal. Er worden steeds vaker nieuwe, omstreden stoffen in aangetroffen, zoals medicijnresten, GenX (teflon), microplastics en hormoonproducten. De huidige zuiveringsinstallaties slagen er (nog) onvoldoende in al deze stoffen te verwijderen. In 2018 is verder gewerkt om het beeld hieromtrent scherper te krijgen.

In 2018 is samen met de Twentse gemeenten een visie 'Twents water verbindt' vastgesteld. Kern van deze visie is de 4 B's. Samen werken aan **B**eschermen tegen water, **B**elevan van water, **B**ewustzijn met water en **B**undelen van krachten.

In het samenwerkingsverband Noordelijke Vechtstromen is in 2018 gewerkt aan de verdere voorbereiding van het project 'centrale hoofdpst', een methodiek om met sensortechnieken te kunnen sturen in de aanvoer van afvalwater uit riolering naar de zuiveringen. De mate van sturing in samenhang met de omgeving is ook binnen de aanpak van de procesautomatisering een belangrijk vraagstuk. Dit wordt eerst beleidsmatig gedefinieerd alvorens de feitelijke aanpak in gang kan worden gezet.

Programma Waterketen: wat heeft het gekost?

Netto lasten

Ten opzichte van de BVR 2018 worden de netto lasten met k€ 878 (ca. 2%) onderschreden. Voor k€ 408 wordt dit veroorzaakt doordat een ondersteunend huisvestingsbudget budgettair nog aan programma waterketen is gekoppeld, terwijl de uitputting ervan (k€ 454) onder programma besturen en organiseren wordt verantwoord. Voor de resterende onderschrijding van k€ 470 geldt op hoofdlijnen de volgende onderbouwing:

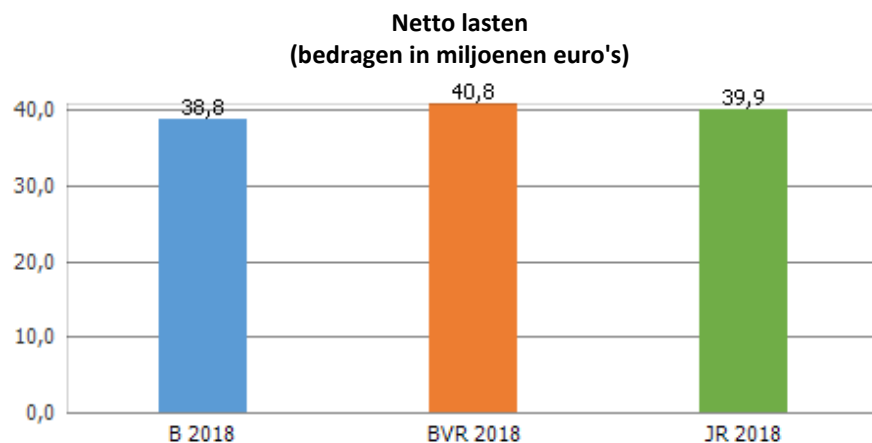
Meevallers ten opzichte van de BVR 2018

- Lagere kosten voor verbruik van elektriciteit van k€ 379 wegens de inzet van WKK-installaties en een hogere teruggaaf van energiebelasting over oude jaren.
- Vrijval van onvoorzien programma 2 (k€ 290) in verband met het niet aanwenden ervan voor onvoorziene tegenvallers.
- Lagere doorberekende laboratoriumkosten van k€ 95 wegens een gunstig resultaat over 2017 en 2018 bij Aqualysis.
- Lagere kosten voor gebruik van chemicaliën van k€ 71 wegens het nog niet volledig benutten van de capaciteit van de energiefabriek.
- Lagere kosten voor verbruik van gas van k€ 70 wegens gunstigere weersomstandigheden.

Tegenvallers ten opzichte van de BVR 2018

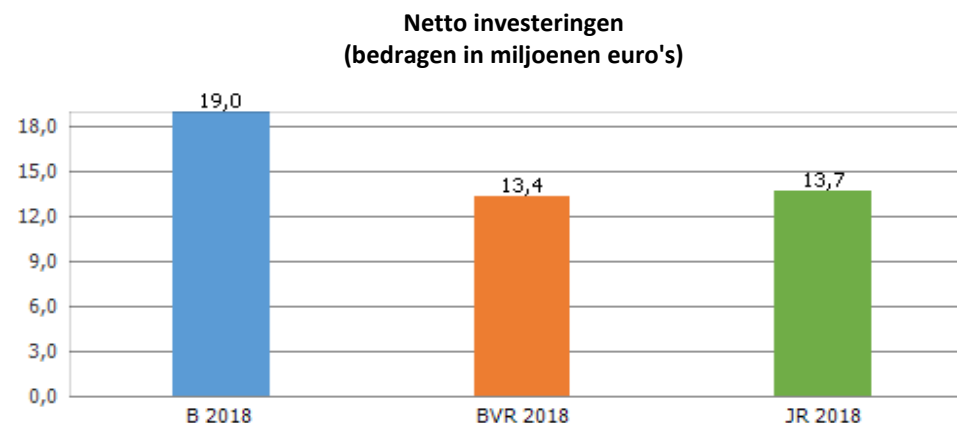
- Hogere kosten voor preventief en correctief onderhoud aan onze assets van k€ 207. In verband met de hogere opgave voor het onderhoud aan onze assets zijn de onderhoudsbudgetten met ingang van de begroting 2019 met k€ 500 structureel bijgeraamd.
- Hogere kosten voor onderhoud aan WKK-installaties van k€ 203 wegens (eenmalige) bijkomende aansluitkosten van een tijdelijke WKK-installatie en meer storingsonderhoud aan een WKK-installatie.

Overige mee- en tegenvallers van per saldo k€ 25.

Toelichting

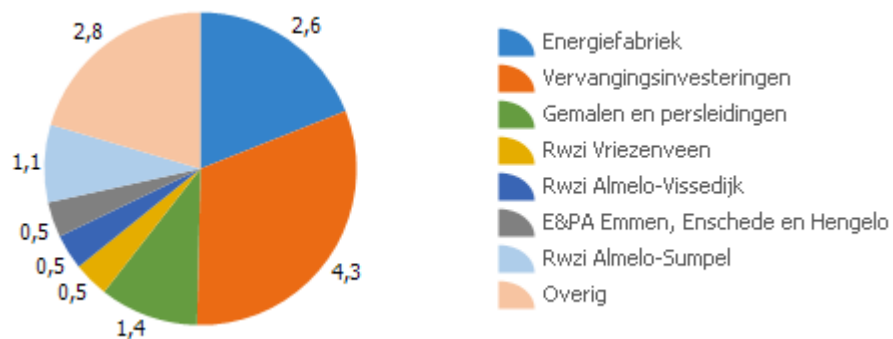
Voor een toelichting op de netto lasten wordt naar de tekst hierboven verwezen.

Toelichting

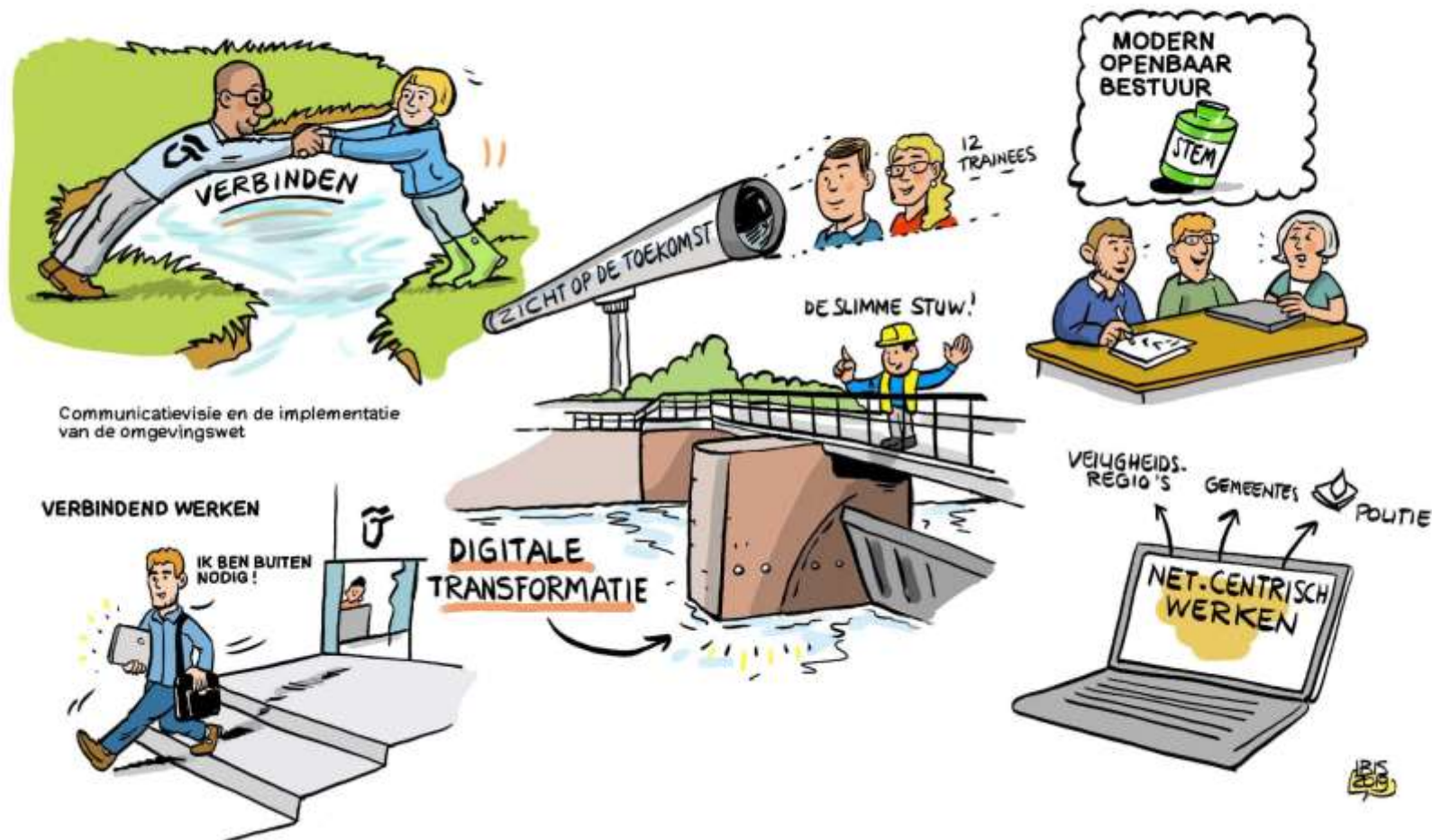
Ten opzichte van de BVR 2018 is de kleine uitzetting te verklaren door prijsstijgingen bij vervangingsinvesteringen. De verlaging ten opzichte van de Begroting 2018 is in paragraaf 3.2 verklaard.

**Investerings grootste projecten
(bedragen in miljoenen euro's)**

Investeringsproject	B 2018	BVR 2018	JR 2018
Energiefabriek	6,4	3,4	2,6
Vervangingsinvesteringen	3,4	4,2	4,3
Gemalen en persleidingen	2,2	1,8	1,4
Rwzi Vriezenveen	2,1	0,7	0,5
Rwzi Almelo-Vissedijk	2,0	0,4	0,5
E&PA Emmen, Enschede en Hengelo	1,4	1,0	0,5
Rwzi Almelo-Sumpel	1,3	1,0	1,1
Overig	3,9	3,5	2,8
Totaal voor afbreukrisico's	22,7	16,0	13,7
Afbreukrisico's (16,3%)	-3,7	-2,6	0,0
Totaal na afbreukrisico's	19,0	13,4	13,7

SAMENVATTING BESTUREN EN ORGANISEREN 2018

Communicatie en bestuurlijke vernieuwing

Implementatie van de communicatievisie

De speerpunten uit de Visie op Communicatie hebben in 2018 handen en voeten gekregen. Vanuit de doelstelling om zichtbaarder te zijn bij thema's als schoon water en klimaat is een start gemaakt met agrarische cafés om interactief in contact te treden met agrariërs. Er is ook aandacht gegeven aan het promoten van het waterschapswerk op scholen: dat is succesvol geweest, waardoor er meer vraag is dan dat we kunnen leveren.

De ondersteuning bij de extreme droogte van 2018 heeft ertoe geleid dat het waterschap goed zichtbaar was. Er loopt nog onderzoek of de omgeving dat ook vindt.

De waterschapsverkiezingen worden voorbereid

De voorbereidingen van de waterschapsverkiezingen zijn in volle gang: de werving van bestuursleden en de voorbereidingen voor de landelijke campagnes zijn opgestart. Om regionale zichtbaarheid te versterken, zijn we in gesprek gegaan met nabij gelegen waterschappen en provincies. Dit jaar zijn, zoals verwacht, minder kosten gemaakt dan voorzien: het accent van de uitgaven ligt in 2019. Van de Unie van waterschappen is bericht ontvangen over de kosten voor 2019: deze zullen lager uitvallen dan begroot.

Verbeteren van communicatieve en democratische interactie met omgeving door bestuur en organisatie

Met een bestuurswisseling in 2019 in het vooruitzicht, is afgesproken met het nieuwe bestuur in gesprek te gaan hoe de interactie met de omgeving te verbeteren.

Samenwerkingsgerichtheid

Implementatie van de Omgevingswet

Er wordt sinds 2017 flink gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet. Zo is bestuurlijk en ambtelijk verkend over welke onderwerpen we graag in gesprek willen gaan met de partners in onze leefomgeving en is de Wateragenda ontwikkeld. De Wateragenda vormt de basis voor de Watervisie die wordt vastgesteld door het nieuwe bestuur. De Watervisie wordt verder uitgewerkt in de overige instrumenten die de Omgevingswet kent.

Implementatie van de inkoopvisie

De speerpunten uit de inkoopvisie hebben eveneens handen en voeten gekregen, pilots zijn succesvol uitgevoerd en er zijn sessies belegd om vernieuwend aan te besteden. De visie zal worden geëvalueerd en herijkt met het nieuwe bestuur.

Het inrichten van een leeromgeving voor de samenwerkingscompetenties

De samenwerking met kennisinstellingen en bedrijfsleven is nader ingevuld, zoals Fieldlab Camino (een samenwerkingsverband gericht op het voorspelbaar maken van onderhoud van industriële werken) en Pioneering (een samenwerking gericht op vernieuwing in de bouw) en een intensieve samenwerking met de Universiteit Twente en Saxion. De positie en naamsbekendheid van het waterschap is hierdoor met name bij het Twentse bedrijfsleven toegenomen. Interne samenwerking is bevorderd door een procesbegeleiderspool te vormen die medewerkers inspireert tot meer en andere samenwerkingsvormen.

Doelgerichter buitenlandbeleid

We maakten het buitenlandbeleid doelgerichter met behulp van onze 'Agenda Internationale Samenwerking 2018-2019'. In 2018 werkten we mee aan de ontwikkeling van de Blue Deal, het nieuwe langjarige samenwerkingsprogramma tussen de waterschappen en het Rijk. De focus van dit programma ligt op het bieden van hulp, het creëren van kansen voor het bedrijfsleven en het leren van andere landen om het eigen werk in Nederland te blijven verbeteren. Namens de Dutch Water Authorities is waterschap Vechtstromen trekker van de contacten met Vietnam en Eswatini.

Digitale transformatie Realisatie

Samen ambities bepalen en veranderagenda maken

Medio 2018 heeft het bestuur voor de Digitale transformatie de ambitie vastgesteld voor de komende jaren. De tweede helft van 2018 is de veranderopgave samen met de verschillende organisatie onderdelen besproken. Er wordt gewerkt aan een roadmap die jaarlijks wordt geactualiseerd op basis van mogelijkheden en kansen. De roadmap geeft aan welke veranderingen nodig zijn om de ambities te realiseren.

Vroegtijdig en blijvend anticiperen op ontwikkelingen met betrekking tot digitalisering

In 2018 is gestart met een experiment: een digitaal lab. Initiatieven op gebied van informatievoorziening, samenwerking en moderne ICT komen daar samen. Via pilots en experimenten willen we de gegevens van het waterschap en de buitenwereld combineren tot waardevolle informatie voor de werkprocessen. De keerzijde van de groeiende digitalisering is de toenemende afhankelijkheid. Onze organisatie heeft de nodige aandacht gegeven aan beveiliging en privacy en heeft de aanbevelingen vanuit de Algemene Verordening Gegevensbescherming geïmplementeerd en in de lijn geborgd.

Toekomstbestendige organisatie

Zorgen voor toekomstbestendige werkomgeving en cultuur door verbindend werken

Na de implementatie van de eerste fase van verbindend werken en de verkoop van het pand Coevorden, heeft in 2018 een evaluatie plaatsgevonden en is bepaald welke volgende stappen nodig zijn. Deze adaptieve aanpak heeft geleid tot enkele aanpassingen voor het vervolg, binnen de gestelde kaders. Het accent van uitvoering verschuift hierdoor naar 2019 door uitstel van vervanging van reeds afgeschreven middelen. Om die reden is in 2018 de begroting voor de huisvesting bijgesteld.

Realiseren van een strategische personeelsplanning

In 2018 is gewerkt aan een toekomstbestendig personeelsbestand. Hiermee is de organisatie in staat om in te spelen op veranderingen in de omgeving, op de arbeidsmarkt en wordt rekening gehouden met vertrek van personeel. Dit heeft onder andere geleid tot omzetting van flexibele arbeidscontracten naar vaste contracten en besluiten waarbij bepaalde werkzaamheden –op termijn- worden uitbesteed. Om de strategische personeelsplanning voor de bedrijfsvoering te kunnen invullen is in 2018 een bedrijfsvoeringsconcept opgesteld.

Uitvoeren van acties gericht op: mobiliteit & loopbaan, vitaliteit en gezondheid, arbo, ontwikkelen en leren

De organisatie heeft al veel gerealiseerd als het gaat om duurzame inzetbaarheid en mobiliteit en blijft aandacht geven aan de mogelijkheden van duurzame inzetbaarheid voor de komende periode. Er is een trainee programma opgezet voor twaalf trainees. Hierdoor bereiken we een evenwichtiger personeelsbestand (verjonging) en geven we een impuls aan de wendbaarheid en de toekomstbestendigheid van de organisatie. Tevens start onderzoek naar mogelijkheden van participatiebanen binnen het waterschap in 2019.

Resultaten behalen op gebied van innovatie en duurzaamheid

De resultaten zijn beschreven onder programma's Watersysteem en Waterketen.

Realiseren van toekomstbestendig financieel beleid

De doorontwikkeling van sturing, planning en control heeft geleid tot aanscherping van de programmasturing. Op adaptieve wijze is de inrichting en werkwijze van de planning en control aangepast en de visie op planning en control ontwikkeld. Onderdeel van deze visie omvat de ontwikkeling van duurzaam financieel beleid. Dit beleid zal zijn vertaling krijgen in het nieuwe bestuursprogramma.

Netto lasten

Van het totale budget voor het programma Besturen en Organiseren is k€ 1054 ten opzichte van de Bestuurlijke Voortgangsrapportage (BVR) niet besteed. Hiervan maakt een administratieve overschrijding op een ondersteunend huisvestingsbudget van k€ 408 onderdeel uit. Dit door een herallocatie van het budget vanuit programma Waterketen (in de BVR 2018) naar dit programma (in de jaarrekening 2018). Als gevolg hiervan is de totale onderschrijding op het programma Besturen en Organiseren circa € 1,6 miljoen.

Meevallers ten opzichte van de BVR 2018

- Op de centrale budgetten is een meevaller van k€ 688 ten opzichte van de BVR. Dit wordt voornamelijk verklaard doordat in de begroting voor een heel jaar rekening is gehouden met kosten voor trainees. De trainees zijn eind 2018 in dienst gekomen (k€ 398). Daarnaast is er een meevaller op de centrale inhuurbudgetten (k€ 290).
- Lagere bijdrage en verrekening voorgaande jaren ten aanzien van het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Locosensus-Tricijn (GBLT) per saldo circa k€ 270.
- Niet geraamde opbrengsten voor de verkoop van kleine gronden van k€ 256.
- Niet aanwenden van onvoorzien voor programma Besturen en Organiseren van k€ 218.
- Lagere toevoeging aan de voorziening voormalige bestuurders, omdat deze voorziening gebaseerd is op afwijkende historische gegevens en het niet volledig aanwenden van het budget voor onderzoekskosten per saldo circa k€ 200.
- Lagere bijdrage voor het gebruik van basisregistraties van k€ 136.
- Niet volledig aanwenden van het budget voor geneeskundige, advies- en onderzoekskosten alsmede een lagere doorbelasting van overhead per saldo k€ 74.
- Lagere bijdrage aan inkoop samenwerking binnen Waterkracht k€ 71.
- Overige mee -en tegenvallers van per saldo k€ 137.

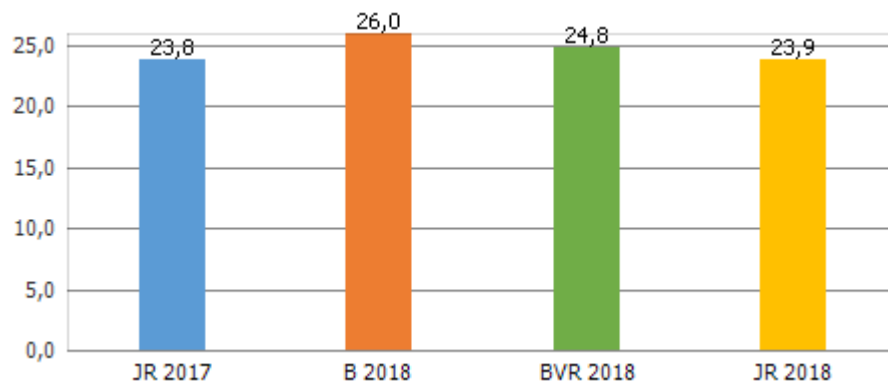
Tegenvallers ten opzichte van de BVR 2018

- Hogere doorbelasting van personeelslasten als gevolg van meer inhuur van k€ 280 voor facilitaire advies- en ondersteuningswerkzaamheden op het gebied van huisvesting (k€ 182) en groenonderhoud (k€ 98).
- Hogere toevoeging aan de voorziening doorontwikkeling van de organisatie k€ 174 doordat begrote detacheringsofbrengsten niet gerealiseerd konden worden.

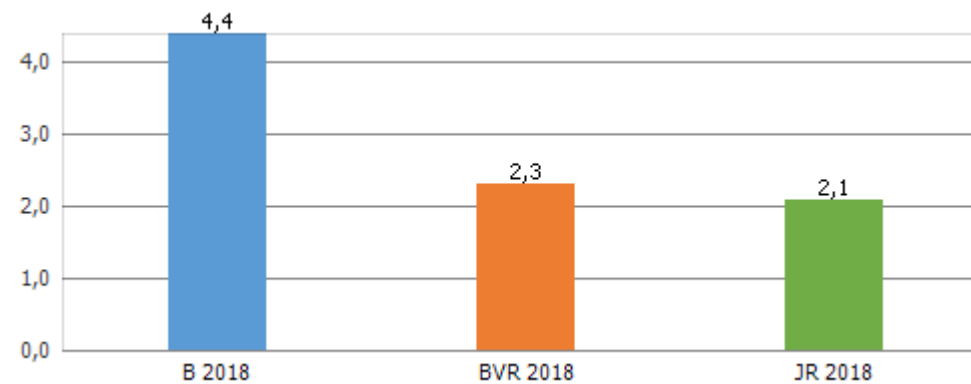
Toelichting op de grootste projecten

- Vanuit de huisvesting strategie is vooral geïnvesteerd (k€ 422) in de digitale werkplek zodat medewerkers vanuit verschillende locaties op een veilige manier toegang hebben tot de bedrijfsinformatie. Er zijn aanbestedingen uitgevoerd en er is onderzocht om de locaties Vriezenveen en Hardenberg samen te voegen.
- Om de continuïteit en veiligheid te borgen is in 2018 door het waterschap bij de gemeente Almelo een uitwijkvoorziening gerealiseerd zodat in calamiteit situaties het bedrijfsnetwerk overgeschakeld wordt naar de gemeente (k€ 476).
- De digitalisering van de interne processen heeft voor een deel bestaan uit verschillende vervangingen en voor een ander deel uit invoering van het netcentrische werken en Digikompas: k€ 417.

Netto lasten
(bedragen in miljoenen euro's)

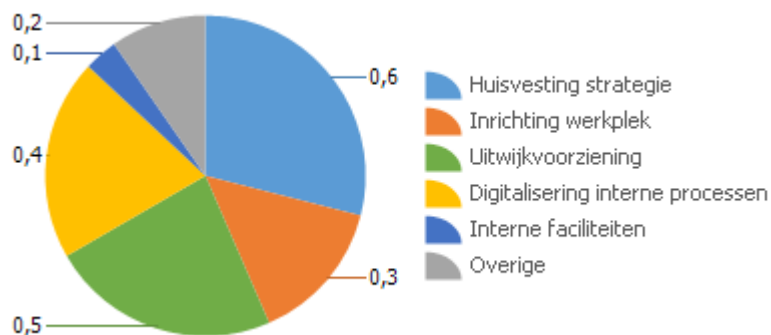
Netto investeringen
(bedragen in miljoenen euro's)

Toelichting

Voor een toelichting op de netto lasten wordt naar de tekst hierboven verwezen.

Investerings grootste projecten
(bedragen in miljoenen euro's)

Investeringsproject	B 2018	BVR 2018	JR 2018
Huisvesting strategie	3,0	0,7	0,6
Inrichting werkplek	0,4	0,4	0,3
Uitwijkvoorziening	0,0	0,5	0,5
Digitalisering interne processen	0,4	0,6	0,4
Interne faciliteiten	0,6	0,1	0,1
Overige	0,4	0,2	0,2
Netto-totaal (excl. afbreukrisico's)	4,8	2,5	2,1
Afbreukrisico's (7,6%)	-0,4	-0,2	0,0
Netto-totaal (incl. afbreukrisico's)	4,4	2,3	2,1

Dit hoofdstuk betreft de wettelijk verplichte paragrafen bedrijfsvoering. Deze gaan onder meer in op de ontwikkelingen in de waterschapsbelastingen, het weerstandsvermogen, de financiering, de verbonden partijen en de omvang van de schuld.

5.1 Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar

De ontwikkelingen in 2018 zijn verwerkt in hoofdstuk 2.

5.2 Incidentele baten en lasten

In deze paragraaf wordt gerapporteerd over de incidentele baten en lasten 2018 zoals die zijn opgenomen in de Programmabegroting 2018, alsmede over de incidentele claims en toevoegingen die zijn toegekend vanuit de post onvoorzien (zoals deze bij de 1e en 2e begrotingswijziging 2018 door het bestuur zijn vastgesteld).

Incidentele baten en lasten (bedragen in duizenden euro's)	B 2018 (na wijziging)	JR 2018
Kosten afronding implementatie Omvang en Onderhoud Watersysteem - Deze middelen zijn deels nodig gebleken.	80	39
Niet voorziene kosten stuw De Haandrik - De stuw is gestabiliseerd tegen hogere kosten.	113	180
Niet voorziene kosten door calamiteit bruggen bij de Vecht - De kosten van een noodbrug zijn hiermee voldaan.	164	220
Peilbeheer Drentse kanalen - Het verwachte voordeel is bij de uiteindelijke afrekening nog gunstiger uitgevallen.	-272	-500
Voordeel energiebelasting voorgaande jaren, deel programma 1 - Het bij de 2e begrotingswijziging verwachte incidentele voordeel is door de uiteindelijke afrekening 2013-2017 en lagere bijdrage over 2018 aanzienlijk gunstiger uitgevallen.	-80	-164
Subtotaal programma Watersysteem	5	-225
Vervolgonderzoek persleidingen - De geplande inspecties zijn in 2018 verricht.	200	200
Aanvullende industriële schoonmaakkosten - In 2018 zijn deze kosten ten laste van beheer gekomen.	200	200
Aanvullende werkplanmatige onderhoudskosten. Deze aanvullende kosten zijn grotendeels in 2018 gerealiseerd.	500	335
Voordeel energiebelasting voorgaande jaren, deel programma 2 - Zie de toelichting onder programma 1.	-400	-753
Stimulering Duurzame Energie - Vanwege vertraging in oplevering van de energiefabriek wordt de subsidie later verstrekt	250	250
Aanvullende slibverwerkingskosten - Wegens meer aangeleverd slib door andere aandeelhoudende waterschappen in SNB.	222	222
Subtotaal programma Waterketen	972	454
Waterschapsverkiezingen - De extra beschikbaar gestelde middelen zijn beperkt nodig gebleken in 2018.	100	8
Actieplan Communicatie - De aanvullend beschikbaar gestelde middelen zijn beperkt nodig gebleken.	50	7
Opbrengst uit verkoop en pacht - De extra opbrengsten uit de verkoop van gronden zijn volledig gerealiseerd.	-180	-180
Subtotaal programma Besturen en Organiseren	-30	-165
Totaal	947	64

5.3 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen

Deze paragraaf gaat in op het beroep dat in 2018 op de overige bestemmingsreserves is gedaan, alsmede op de bedragen die rechtstreeks uit de voorzieningen zijn onttrokken.

5.3.1 Overige bestemmingsreserves

Naast de bestemmingsreserves voor tariefseglisatie (zie hierna § 5.4) en de algemene reserves (zie hierna § 5.5) zijn er een aantal overige bestemmingsreserves. Onder deze bestemmingsreserves worden verstaan: reserves waaraan het algemeen bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven. In het algemeen houdt het instellen en opbouwen van een bestemmingsreserve verband met een gewenste ontwikkeling waarvoor het waterschap gedurende een aantal jaren geld opzij wil leggen. In zijn totaliteit dalen de overige bestemmingsreserves in 2018 met -/- k€ 2.581. Hierover zijn reeds ab-besluiten genomen (Begroting 2018 en 1e en 2e begrotingswijziging 2018).

Waterschap Vechtstromen kent de volgende bestemmingsreserves:

Brede heroverweging

- De bestemmingsreserve 'brede heroverweging' is voor watersysteembeheer ingesteld om tot en met 2020 de oplopende kapitaallasten op te vangen als gevolg van de investeringen in het Hoogwaterbeschermings-programma (HWBP). Hieruit is in 2018 -/- k€ 1.243 onttrokken.
- De bestemmingsreserve 'brede heroverweging' is voor zuiveringsbeheer ingesteld voor de opstartkosten van mogelijke vormen van samenwerking en opschaling. Hieruit is in 2018 -/- k€ 1.068 onttrokken.

Overlopende verplichtingen

De bestemmingsreserve 'overlopende verplichtingen' is ingesteld om exploitatiebudgetten die overlopen naar een volgend jaar aan deze bestemmingsreserve toe te voegen. Het budget wordt via een begrotingswijziging overgeboekt naar een volgend jaar. Hieruit is in 2018 niets onttrokken.

Innovatiefonds

De bestemmingsreserve 'Innovatiefonds' is ingesteld met het oog op complexe innovatieve samenwerkingstrajecten en de toepassing van nieuwe technologieën. Per 31 december 2014 is k€ 1.000 beschikbaar gesteld voor innovatie in de bestuursperiode 2014-2018. Hieruit is in 2018 -/- k€ 214 onttrokken. Daarmee zijn deze middelen eind 2018 in zijn geheel aangewend.

Dividenduitkering NieuWater

De bestemmingsreserve 'dividenduitkering NieuWater' is in 2014 gevormd en wordt jaarlijks aangewend ten behoeve van de matiging van de lastendruk zoals dit in het bestuursakkoord is afgesproken. Per saldo muteert deze reserve in 2018 met -/- k€ 56.

Totaaloverzicht: overige bestemmingsreserves

In onderstaande tabel volgt een totaaloverzicht van het verloop van de overige bestemmingsreserves gedurende het boekjaar 2018.

Overige bestemmingsreserves (bedragen in duizenden euro's)	Beginstand 1-1-2018	Toevoeging t/m BVR 2018	Onttrekkingen t/m BVR 2018	Resultaats- bestemming 2018	Stand 1-1-2019
Brede heroverweging	9.147	0	-2.311	0	6.836
Overlopende verplichtingen	0	0	0	0	0
Innovatiefonds	214	0	-214	0	0
Dividend Nieuwater	1.872	400	-456	0	1.816
Totaal	11.233	400	-2.981	0	8.652

5.3.2 Voorzieningen

Naast de reserves kent het waterschap een aantal voorzieningen. Voorzieningen zijn bedragen op de balans die worden gevormd om:

- verplichtingen, verliezen en risico's op te kunnen vangen, waarvan de omvang per balansdatum onzeker is, maar wel redelijkerwijs in te schatten;
- bepaalde jaaroverstijgende uitgaven gelijkmatig te kunnen verdelen over verschillende begrotingsjaren.

In zijn totaliteit nemen de voorzieningen in de jaarrekening 2018 met per saldo k€ 104 toe. Dit is k€ 1.694 hoger dan in de begroting 2018 (na wijziging) was geraamd en heeft met name te maken met de ontwikkelingen binnen twee voorzieningen, te weten: (i) Reorganisatie/sociaal flankerend beleid en (ii) de nieuwe voorziening 'Nabetaling Bestuursverklaring Dinkeldal 2000' die extra middelen vergen.

Waterschap Vechtstromen kent de volgende voorzieningen:

Pensioen/wachtgeld bestuurders

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van wachtgeld- en pensioenverplichtingen voor voormalige en huidige dagelijks bestuursleden (DB), inclusief de voorzitter.

Inactief personeel

Deze voorziening is bedoeld om aan de verplichtingen (wachtgeld/afkoopsommen) te kunnen voldoen van de lasten voor inactief personeel, zoals in de periode vóór 2014 is overeengekomen bij de eerdere rechtsvoorgangers van het waterschap.

Reorganisatie / sociaal flankerend beleid

Deze voorziening is bedoeld om aan de verplichtingen (wachtgeld/afkoopsommen) te kunnen voldoen van de lasten voor inactief personeel, zoals in 2013 overeengekomen bij de fusie tussen de voormalige waterschappen Regge & Dinkel en Velt & Vecht.

Doorontwikkeling organisatie

Deze voorziening is bedoeld om aan de personele verplichtingen te kunnen voldoen die voortvloeien uit de doorontwikkeling van het waterschap (van eind 2014).

Opleidingskosten: Persoonsgebonden Basis Budget (PBB)

Deze voorziening is in 2016 gevormd om de aanspraken op de cao-afpraak omtrent het persoonlijke ontwikkel budget per medewerker (€ 5.000 per 5 jaar) af te dekken.

CAO-ontwikkelingen

Deze voorziening is in 2017 gevormd om de extra cao-kosten af te dekken die niet in de begroting 2018 waren geraamd. Bij de 2^e begrotingswijziging 2018 waren de uiteindelijke financiële consequenties van deze cao bekend. Van de gevormde voorziening van k€ 500 bleek uiteindelijk k€ 405 nodig te zijn voor de hogere personeelslasten in 2018 en is een bedrag van k€ 95 vrijgevallen, waarmee deze voorziening per 31 december 2018 is opgeheven.

Nabetaling Bestuursverklaring Dinkeldal 2000

Deze voorziening is in de jaarrekening 2018 gevormd om de grondeigenaren in het Dinkeldal financiële compensatie te bieden voor de overstromingen in het Dinkeldal, zoals die zich hebben voorgedaan in de periode 2010-2015.

Oninbare vorderingen

Deze voorziening is gevormd voor de belastingaanslagen die uiteindelijk oninbaar zijn. In de Jaarrapportage 2018 van GBLT is hierover het volgende gerapporteerd: “Het percentage verwachte oninbaarheid laat vanaf 2011 een dalende trend zien. De benodigde toevoeging voor oninbaarheid van k€ 808 ligt in lijn met het geraamde bedrag van k€ 850 (zoals dat is opgehoogd bij de BVR 2018). Dit gaat uit van 0,5% van de belastingaanslagen die oninbaar zijn. Mede in het licht van de huidige economische ontwikkelingen en de dalende trend, is dit verdedigbaar”.

In onderstaande tabel volgt een totaaloverzicht van het verloop van de voorzieningen gedurende het boekjaar 2018.

Voorzieningen (bedragen in duizenden euro's)	Beginstand 1-1-2018	Toevoeging 2018	Onttrekkingen 2018	Vrijval 2018	Stand 31-12-2018
Pensioen/wachtgeld bestuurders	4.071	276	-163	0	4.183
Inactief personeel	120	37	-126	0	31
Reorganisatie/sociaal flankerend beleid	1.100	1.195	-516	0	1.779
Doorontwikkeling organisatie	1.703	174	-477	0	1.400
Persoonsgebonden opleidingsbudget	2.116	0	-244	-93	1.780
CAO-ontwikkelingen	500	0	-405	-95	0
Nabetaling Dinkeldal 2000	0	300	0	0	300
Subtotaal jaarrekening 2018	9.610	1.983	-1.931	-188	9.474
Oninbare vorderingen	553	808	-568	0	793
Totaal jaarrekening 2018	10.163	2.791	-2.500	-188	10.267
Totaal B 2018 (na wijziging)	10.163	1.235	-2.325	-500	8.573
Verschil	0	1.556	-175	312	1.694

Analyse totaalopbrengst waterschapsbelastingen

De wateropgaven en taken van het waterschap worden bekostigd door het heffen van belastingen. Deze belastingen bestaan uit de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing. De heffing en inning van de waterschapsbelastingen wordt verzorgd door het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT). Het totaal van de waterschapsbelastingen is k€ 1.649 hoger uitgevallen t.o.v. de laatste raming BVR 2018 (+1,4%). Hiervan werkt een structureel voordelig bedrag van per saldo k€ 415 door naar 2019. Zie hierna onder de paragraaf 'watersysteemheffing'.

Watersysteemheffing

De watersysteemheffing is per saldo k€ 856 hoger uitgevallen t.o.v. de laatste raming BVR 2018 (+1,3%). Dit betreft met name:

- * een structurele hogere WOZ-opbrengst van k€ 540. Door GBLT is extra energie gestoken in de verbetering van de volledigheid van de aanslagoplegging. Dit in combinatie met een sterkere waardeontwikkeling van de woningen dan was geraamd, geeft deze hogere opbrengst;
- * een structurele lagere opbrengst ongebouwd van -/- k€ 125, vanwege de eerste (beperkte) effecten van het Wegenarrest (verschuiving oppervlak wegen naar ongebouwd), in combinatie met een verschuiving van hectares ongebouwd naar meegetaxeerde oppervlakte (extra WOZ-opbrengsten);
- * een incidenteel hogere opbrengst van k€ 320 voorgaande jaren. Dit is met name het gevolg van de energie die door GBLT is gestoken in de verbetering van de volledigheid van de aanslagoplegging WOZ-opbrengsten.

Zuiveringsheffing

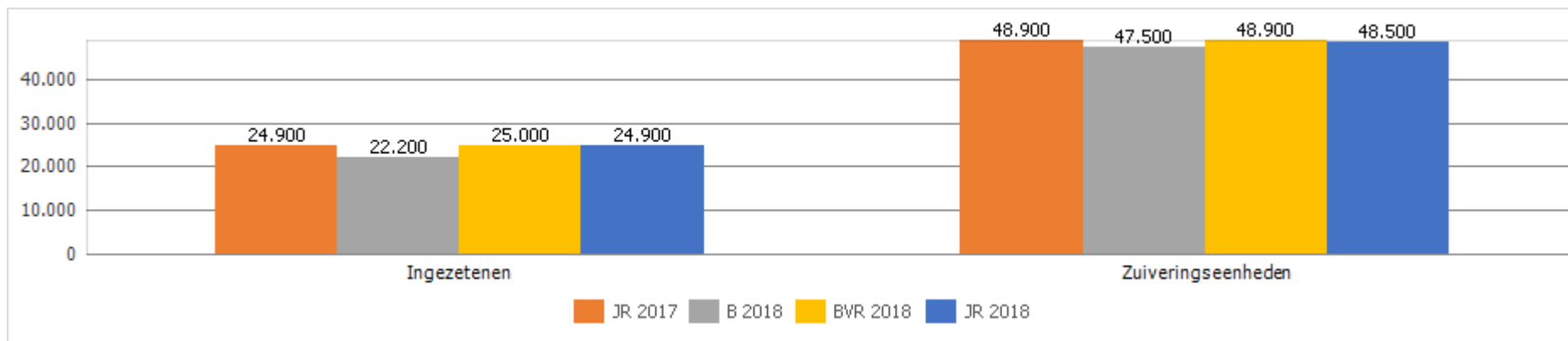
De zuiveringsheffing is per saldo k€ 793 hoger uitgevallen t.o.v. de laatste raming BVR 2018 (+1,5%). Dit betreft met name:

- * een incidenteel lagere vervuilingseenheid (ve)-opbrengst van -/- k€ 130 bij met name de bedrijven.
- * een incidenteel hogere ve-opbrengst van k€ 905 uit voorgaande jaren. Deze toename is met name het gevolg van definitieve of nadere voorlopige aanslagen waarbij sprake is van een hogere vervuillast bij bedrijven.

Kwijtscheldingsbeleid

In het kwijtscheldingsbeleid van het waterschap is vastgelegd dat alleen natuurlijke personen voor 100% kwijtschelding in aanmerking kunnen komen voor: (i) de verontreinigingsheffing, (ii) de zuiveringsheffing en (iii) de ingezetenenheffing. Voor de bepaling van de kosten wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm. De hoogte van de kwijtschelding in 2018 laat ondanks de aantrekkende economie nog geen substantiële daling zien. In totaal is in 2018 k€ 4.126 kwijtgescholden. De realisatie over 2018, die ruim boven de oorspronkelijke begroting 2018 uitkomt, ligt in lijn met het beeld uit de BVR 2018. Over voorgaande jaren is in totaal -/- k€ 322 minder kwijtschelding verleend dan bij de jaarrekening 2017 is ingeschat.

Kwijtschelding (in aantallen)

Belastinggrondslagen watersysteemheffing	B 2018	B 2018 (na wijziging)	JR 2018	Verschil
Aantal vervuilingseenheden directe lozers	5.000	5.000	6.200	1.200
Aantal ingezetenen	340.600	336.900	337.650	750
WOZ-waarde binnendijks (in miljoenen euro's)	82.037	82.037	83.330	1.293
WOZ-waarde buitendijks (in miljoenen euro's)	31	31	33	2
Aantal hectare ongebouwd binnendijks	131.400	131.300	130.150	-1.150
Aantal hectare ongebouwd buitendijks	1.000	800	800	0
Aantal hectare ongebouwd wegen	11.400	11.600	11.100	-500
Aantal hectare ongebouwd waterberging	600	600	500	-100
Aantal hectare ongebouwd natuur	36.200	36.800	36.900	100
Aantal hectare meegetaxeerde oppervlakte	45.400	44.900	46.500	1.600

Belastinggrondslagen zuiveringsheffing	B 2018	B 2018 (na wijziging)	JR 2018	Vershil
Aantal vervuilingseenheden woonruimten	803.700	795.700	795.850	150
Aantal vervuilingseenheden bedrijfsruimten	301.400	316.000	313.250	-2.750
Totaal aantal vervuilingseenheden	1.105.100	1.111.700	1.109.100	-2.600

Belastingopbrengsten (bedragen in duizenden euro's)	B 2018	B 2018 (na wijziging)	JR 2018	Vershil	Incidenteel/ structureel
Watersysteemheffing 2018	66.445	66.246	66.773	527	I/S
Kwijtschelding ingezetenenheffing 2018	-1.511	-1.696	-1.687	9	I
Watersysteemheffing voorgaande jaren	0	109	430	321	I
Subtotaal watersysteemheffing	64.934	64.659	65.515	856	
Zuiveringsheffing 2018	55.575	55.907	55.776	-131	I
Kwijtschelding zuiveringsheffing 2018	-2.386	-2.457	-2.439	18	I
Zuiveringsheffing voorgaande jaren	0	718	1.624	906	I
Subtotaal zuiveringsheffing	53.189	54.168	54.961	793	
Totaal waterschapsbelastingen	118.123	118.827	120.476	1.649	

Bestemmingsreserves tariefsegalisatie

Onder bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie wordt verstaan: reserves die dienen om ongewenste fluctuaties in de belastingtarieven tussen de verschillende jaren tot een minimum te beperken. In zijn totaliteit dalen deze bestemmingsreserves in 2018 met per saldo +/- k€ 1.362. Hierover zijn reeds ab-besluiten genomen (Begroting 2018 en 1e en 2e begrotingswijziging 2018).

Het voorstel resultaatsbestemming bij deze jaarrekening 2018 is:

- een toevoeging van k€ 1.885 aan de bestemmingsreserve tariefsegalisatie watersysteembeheer;
- een toevoeging van k€ 2.182 aan de bestemmingsreserve tariefsegalisatie zuiveringsbeheer.

Bestemmingsreserves tariefsegalisatie (bedragen in duizenden euro's)	Beginstand 1-1-2018	Toevoeging t/m BVR 2018	Onttrekkingen t/m BVR 2018	Resultaats- bestemming 2018	Stand 1-1-2019
Watersysteembeheer	6.528	158	-2.633	1.885	5.938
Zuiveringsbeheer	10.809	1.113	0	2.182	14.104
Totaal	17.337	1.271	-2.633	4.067	20.042

5.5 Weerstandsvermogen

Inventarisatie risico's

Begin 2019 zijn er met verschillende teams gesprekken over risico's en kansen binnen de werkprocessen en bedrijfsvoering van Vechtstromen gevoerd. Daarbij zijn ook de risico's vanuit Crisisbeheersing meegenomen om een zo compleet beeld te krijgen. Deze risico's zijn deels gekwantificeerd en financieel meegewogen. In 2019 wordt verder gewerkt aan het uitwerken van risicomanagement binnen Vechtstromen waarbij ook wordt gekeken naar de samenhang met assetmanagement. In het beleid rondom reserves en weerstandsvermogen is vastgelegd dat deze risico-inventarisatie twee keer per bestuursperiode wordt uitgevoerd. In de volgende tabel zijn de voornaamste risico's voor waterschap Vechtstromen met de grootste financiële impact weergegeven (onderverdeeld naar de programma's: watersysteem, waterketen en besturen en organiseren).

De geïnventariseerde risico's zijn bij deze jaarrekening gestegen met € 0,9 miljoen van € 7,0 miljoen naar € 7,9 miljoen. De grootste stijging doet zich hierbij voor binnen het programma Besturen en Organiseren als gevolg van de risico's die samenhangen met informatieveiligheid.

Weerstandscapaciteit

De 'weerstandscapaciteit' omvat alle middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om substantiële financiële tegenvallers af te dekken, zodra risico's werkelijkheid worden. Concreet betreft de weerstandscapaciteit van waterschap Vechtstromen de optelsom van de algemene reserve en de post onvoorzien. In dit jaarverslag is de weerstandscapaciteit bepaald op € 8,8 miljoen, bestaande uit:

- Algemene reserve € 8,1 miljoen
- Post onvoorzien € 0,7 miljoen

Weerstandsvermogen

Het 'weerstandsvermogen' is het vermogen van het waterschap om (financiële) tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van het waterschap in gevaar komt. De paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en het jaarverslag bevat een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de eerder geïnventariseerde risico's, alsmede het beleid van het waterschap omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen is vanwege de hogere geïnventariseerde risico's gedaald van 1,25 naar 1,1. Dit past nog steeds binnen het bestuurlijk vastgestelde beleid van tussen de 1,0 en 1,4.

De 3 grootste geïnventariseerde risico's per programma (Bedragen in duizenden euro's)		Korte toelichting risico's	JR 2018
Programma Watersysteem			2.608
1.	Overschrijding projectkredieten(-en)	Overschrijding projectkrediet(-en) door onvolledige of gewijzigde scope en/of het niet voldoen aan subsidievoorwaarden (met als gevolg korting op subsidie).	
2.	Onvoldoende inzicht in de staat van onderhoud van kunstwerken	Herstel- en/of investeringskosten (en eventuele schadevergoedingen) vanwege onvoldoende inzicht in de staat van onderhoud van kunstwerken.	
3.	Vernatting/overstroming of juist verdroging	Herstel- en/of investeringskosten (en eventuele schadevergoedingen) vanwege vernatting/overstroming of juist verdroging.	
Programma Waterketen			2.395
1.	Geen goed inzicht in staat van onderhoud en levensduur	Eerdere of onnodige vervanging assets door onvoldoende inzicht staat van onderhoud of door uitgesteld onderhoud.	
2.	Uitval procesautomatisering	Geen innamecapaciteit en onvoldoende slibverwerkingscapaciteit waardoor in voorkomende gevallen de samenstelling verandert. Dit leidt tot rechtstreekse eindverwerking door SNB (met bijbehorende kosten).	
3.	Mislukken van innovatieve projecten	Mislukken van innovatieve projecten waardoor op termijn de investering niet (of niet snel genoeg) terugverdiend wordt en er versneld afgeschreven moet worden.	
Programma Besturen en Organiseren			2.873
1.	Datalek(-ken)	Door minder bewustzijn en het niet juist en/of tijdig handelen bij een datalek. Eventuele boetes kunnen oplopen tot € 20 miljoen.	
2.	Schade- en continuïteitsrisico's door hacken	Geen of tijdelijk geen toegang tot netwerk(-systemen) of essentiële data door hacken van netwerk(-systemen) eventueel in combinatie met i-veiligheidsrisico's.	
3.	Fouten in begroting en/of tarievencalculatie	Vanwege bijvoorbeeld het rekenen met een te laag (geschat) inflatiepercentage of een foutieve berekening van geraamde kapitaal- en/of personeelslasten en de belastingtarieven kan er te weinig belastinggeld worden geïnd wat kan leiden tot financiële tekorten.	
Totaal			7.876

5.6 Financiering

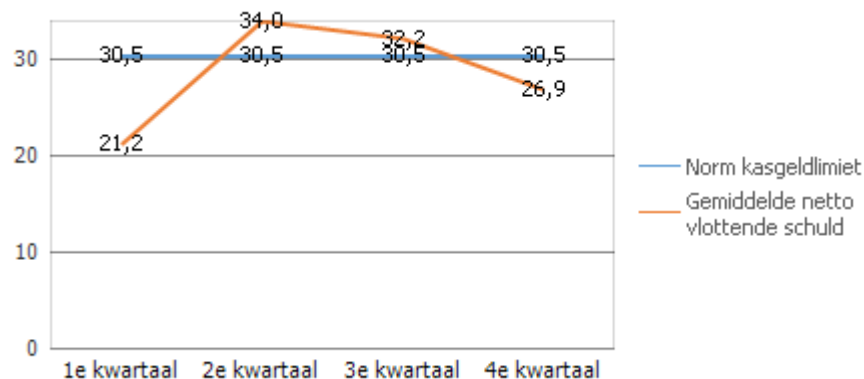
Het treasurybeleid van Vechtstromen is op hoofdlijnen vastgelegd in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie en nader uitgewerkt in het treasurystatuut:

- Het risicoprofiel van Vechtstromen is laag. In de leningenportefeuille bevinden zich geen langlopende leningen met een mogelijkheid tot renteherziening tijdens de looptijd;
- Overige krediet-, koers- en valutarisico's worden niet gelopen;
- Via begroting en jaarverslag legt Vechtstromen verantwoording af aan de toezichthouder (Gedeputeerde Staten van Overijssel en Drenthe) over het gevoerde treasurybeleid waarin aangegeven wordt of is voldaan aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

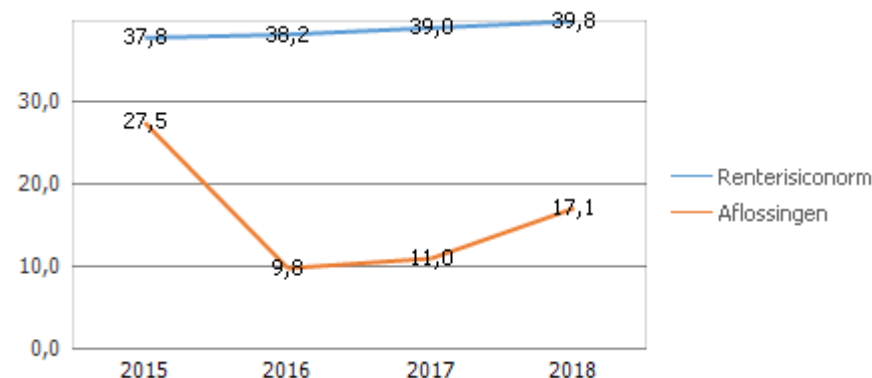
Vanwege een achterblijvend investeringsniveau en een positief rekeningresultaat is er minder geld aangetrokken dan verwacht. Vanwege de zeer gunstige rentetarieven van kasgeldleningen (er is sprake van renteopbrengsten in plaats van -kosten) is een groot deel van het jaar in de financieringsbehoefte voorzien door middel van kasgeld. Hierdoor is twee kwartalen achtereenvolgende de kasgeldlimiet overschreden wat past binnen de bepalingen van de Wet Financiering decentrale overheden en het Treasurystatuut van het waterschap. Daarmee is in deze jaarrekening een rentevoordeel behaald van € 0,2 miljoen.

**Ontwikkeling vlottende schuld 2018
(bedragen in miljoenen euro's)**

**Ontwikkeling aflossingen 2015-2018
(bedragen in miljoenen euro's)**

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de bestuurlijke participaties van waterschap Vechtstromen. Verbonden partijen zijn externe organisaties waarin we een bestuurlijk en een financieel belang hebben. We werken samen met andere partijen voor het gezamenlijk uitvoeren van soortgelijke taken om maatschappelijke kosten en kwetsbaarheid te verminderen en de klantgerichtheid te bevorderen. We werken ook samen ter versterking van gezamenlijke beleidsvorming, kennisuitwisseling en belangenbehartiging. Hieronder zijn enkele belangrijke ontwikkelingen beschreven.

Het Waterschapshuis (HWH)

HWH heeft in 2018 projecten en beheeractiviteiten uitgevoerd op gebied van informatievoorziening en ICT. De belangrijkste prestaties zijn de inspanningen voor informatieveiligheid, privacy, de Omgevingswet/Digitaal Stelsel Omgevingswet en het ontwerp en beheer van de datamodellen voor watersysteem- en waterkeringbeheer. Dit is gebeurd conform begroting en gemaakte afspraken. Een aantal projecten is door diverse oorzaken bij HWH vertraagd, maar zal in 2019 alsnog worden uitgevoerd.

Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB)

Voor de NWB zal de nettowinst over 2018 op een wat lager niveau uitkomen dan in 2017. Deze lagere winstverwachting heeft te maken met de normalisering van de financieringsstarieven in 2018 ten opzichte van 2017. Het eigen vermogen laat al meerdere jaren achtereen een stijgende trend zien (mede door het niet uitkeren van dividend).

Gemeentelijk Belastingkantoor Locosensus-Tricijn (GBLT)

Voor GBLT zijn de in de begroting opgenomen speerpunten grotendeels gerealiseerd. De belastingoplegging is nagenoeg conform planning uitgevoerd. Het GBLT slaagt er steeds beter in de belastinguitvoering beheerst te laten verlopen. Hogere invorderbaten hebben met name geleid tot een positief exploitatieresultaat. Als gevolg hiervan viel de bijdrage in 2018 k€ 234 lager uit dan begroot.

NV Slibverwerking Noord Brabant (SNB)

In 2018 leverde Vechtstromen 53.000 ton slib aan bij SNB. Dit is ca. 5.000 ton minder dan in 2017, met name veroorzaakt door de goede prestaties van de Energiefabriek in Hengelo. De bijdrage in 2018 ligt in lijn met de BVR en was, door de goede slibafbraak en eindontwatering in de Energiefabriek, ruim k€ 400 lager dan in 2017.

Aqualysis

De bijdrage aan Aqualysis viel k€ 173 lager uit dan begroot. Vechtstromen heeft circa 4% meer analysemonsters afgenomen dan begroot, echter doordat andere waterschappen meer afnamen dan begroot en er een teruggave is geweest over 2017 en 2018 is een lagere realisatie ontstaan.

Verbonden partijen (bedragen in k€)	Deelnamepercentage (afgerond)	B 2018 (na wijziging)	JR 2018	Vershil
Unie van Waterschappen	5%	497	479	-18
STOWA	n.v.t.	400	403	3
Het Waterschapshuis	5%	690	715	25
Nederlandse Waterschapsbank NV	13%	0	0	0
Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn	17%	3.030	2.796	-234
NV Slibverwerking Noord Brabant	13%	3.580	3.580	0
Aqualysis	28%	1.625	1.452	-173
Euregio	1%	9	9	0
NieuWater B.V.	50%	0	0	0
Stichting Bodembeheer Schoonebeek	n.v.t.	0	0	0
Totaal		9.831	9.434	-397

De bedrijfsvoering omvat het geheel van interne organisatieonderdelen die ondersteunend zijn aan de primaire activiteiten (kerntaken) van het waterschap. Hiervoor is het dagelijks bestuur beleidsvormend. De stand van de organisatie en de ontwikkelingen daarin zijn opgenomen in programma 3 (Besturen en organiseren) in paragraaf 4.3 van dit jaarverslag.

5.9 EMU-saldo

Het EMU-saldo is het totaal van de inkomsten minus de uitgaven van de Rijksoverheid, sociale fondsen en decentrale overheden. In het zogenoemde Stabiliteits- en Groeipact is per EU-lidstaat een EMU-tekort afgesproken van maximaal 3% van het bruto binnenlands product. Voor 2017 en 2018 was bepaald dat decentrale overheden een ruimte van maximaal 0,3% van het EMU-tekort mochten invullen. De ruimte van 0,3% was niet nader verdeeld over de gemeenten, provincies en waterschappen, met als gevolg dat er voor 2017 en 2018 geen formeel vastgestelde referentiewaarden op het niveau van individuele organisaties waren.

Ondanks dat er geen formeel vastgestelde referentiewaarden voor 2018 zijn, heeft de Unie van Waterschappen destijds geadviseerd voor 2018 te blijven werken met de systematiek van referentiewaarden. De referentiewaarde voor waterschap Vechtstromen is gebaseerd op het aandeel van alle waterschappen in de ruimte van het EMU-tekort voor decentrale overheden. Dit aandeel is 0,06% en resulteert voor waterschap Vechtstromen in een indicatieve referentiewaarde van € 19,9 miljoen (tekort).

Het EMU-saldo (als maatstaf voor het jaarlijkse financieringstekort) is in deze jaarrekening uitgekomen op een tekort van € 3,0 miljoen. Dit is lager dan de tekorten die werden voorzien in de oorspronkelijke begroting 2018 (€ 14,7 miljoen) en BVR 2018 (€ 8,5 miljoen). Hiermee zijn al deze waarden ruimschoots binnen de referentiewaarde van € 19,9 miljoen gebleven.

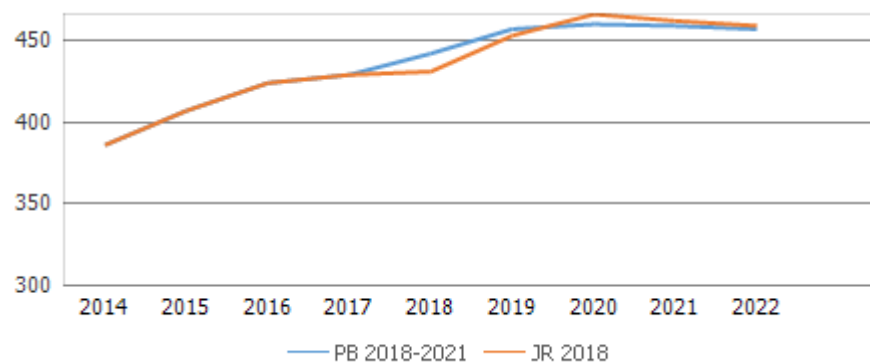
Omschrijving (bedragen in duizenden euro's)	B 2018	B 2018 (na wijziging)	JR 2018	Verschil
EMU-exploitatiesaldo				
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3.300	-3.943	124	4.067
Invloed investeringen				
Bruto-investeringsuitgaven	-48.500	-40.359	-42.143	-1.784
Mutatie boekwaarde strategische grondaankopen	0	0	40	40
Investeringssubsidies	9.300	8.316	8.379	63
Verkoop materiële en immateriële activa	0	0	1.494	1.494
Afschrijvingen	29.200	29.235	29.234	-1
Invloed voorzieningen				
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	1.000	385	1.983	1.598
Vrijval voorzieningen t.g.v. exploitatie	0	-500	-188	312
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-2.400	-1.614	-1.931	-317
Invloed reserves	0	0	0	0
Deelnemingen en aandelen	0	0	0	0
EMU-saldo	-14.700	-8.480	-3.008	5.472

Vanuit de balans (zie hoofdstuk 7) is de netto-schuld af te leiden. Dit is de optelsom van de langlopende schulden en de vlottende passiva gesaldeerd met de vlottende activa. De netto-schuld is opgelopen van M€ 428,7 per 31 december 2017 naar M€ 430,8 per 31 december 2018 en daarmee met M€ 2,1 toegenomen. In § 5.9 is in het EMU-saldo een toelichting opgenomen voor de verklaring hiervoor. Deze berekening van het EMU-saldo komt uit op een tekort van M€ 3,0. Het verschil ad M€ 0,9 laat zich in hoofdzaak verklaren door de mutatie in de financiële vaste activa (M€ 0,8) en het saldo van de toevoeging en rechtstreekse onttrekking aan de voorziening oninbare belastingdebiteuren (M€ 0,2).

Ontwikkeling netto-schuld

Langlopende schulden + kortlopende schulden -/- vlottende activa

(bedragen in miljoenen euro's)

In de navolgende paragrafen worden de verschillende doorsnedes van de exploitatierekening gepresenteerd, zoals voorgeschreven in het Waterschapsbesluit. Het betreft achtereenvolgens de exploitatierekening naar programma's, naar de kostendragers "Watersysteembeheer" en "Zuiveringsbeheer" en de exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten. Bij iedere paragraaf wordt conform voorschrift de primitieve begroting, de bijgestelde begroting en de realisatie van het jaar 2018 weergegeven.

6.1 Exploitatierekening naar programma's

Programma (bedragen in duizenden euro's)	Begroting 2018 (primitief)	Begroting 2018 (na wijziging)	Jaarrekening 2018	Vershil
1. Watersysteem	54.376	54.803	54.359	-444
2. Waterketen	38.848	40.761	39.883	-878
3. Besturen en organiseren	25.987	24.843	23.789	-1.054
Programmakosten	119.211	120.407	118.031	-2.376
Dividenden en overige algemene opbrengsten (binnen programma's)	400	400	451	51
Mutaties reserves (binnen programma's)	1.513	1.513	1.513	0
Netto kosten	121.124	122.320	119.995	-2.325
Kwijtschelding en oninbaar	4.608	5.003	4.612	-391
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-400	-400	-451	-51
Belastingopbrengsten	-122.020	-122.980	-124.280	-1.300
Resultaat voor bestemming (+ = tekort)	3.312	3.943	-124	-4.067
Bestemming van het resultaat op grond van eerder genomen besluiten	-3.312	-3.943	-3.943	0
Nog te bestemmen resultaat (- = overschot)	0	0	-4.067	-4.067
Resultaatbestemming				
Toevoegingen aan reserves	0	0	4.067	4.067
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	0	0	0	0

6.2 Exploitatierekening naar kostendragers

Watersysteembeheer (bedragen in duizenden euro's)	Begroting 2018 (primitief)	Begroting 2018 (na wijziging)	Jaarrekening 2018	Vershil
Netto kosten	68.765	68.621	67.634	-987
Kwijtschelding en oninbaar	1.891	2.076	1.954	-122
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-200	-200	-226	-26
Belastingopbrengsten	-66.445	-66.355	-67.105	-750
Resultaat voor bestemming (+ = tekort)	4.011	4.142	2.257	-1.885
Bestemming van het resultaat op grond van eerder genomen besluiten	-4.011	-3.853	-3.853	0
Nog te bestemmen resultaat (- = overschot)	0	289	-1.596	-1.885
Resultaatbestemming				
Toevoegingen aan reserves	0	0	1.596	1.596
Onttrekkingen aan reserves	0	289	0	-289
Resultaat na bestemming	0	0	0	0

Zuiveringsbeheer <i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	Begroting 2018 (primitief)	Begroting 2018 (na wijziging)	Jaarrekening 2018	Vershil
Netto kosten	52.359	53.699	52.361	-1.338
Kwijtschelding en oninbaar	2.717	2.927	2.658	-269
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-200	-200	-225	-25
Belastingopbrengsten	-55.575	-56.625	-57.175	-550
Resultaat voor bestemming (+ = tekort)	-699	-199	-2.381	-2.182
Bestemming van het resultaat op grond van eerder genomen besluiten	699	-90	-90	0
Nog te bestemmen resultaat (- = overschot)	0	-289	-2.471	-2.182
Resultaatbestemming				
Toevoegingen aan reserves	0	289	2.471	2.182
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	0	0	0	0
Totaal	0	0	-4.067	-4.067

Voorstel voor resultaat bestemming

Resultaat 2018

Het positieve resultaat over 2018 is k€ 4.067. Van dit resultaat is k€ 1.885 toe te rekenen aan de kostendrager watersysteembeheer en k€ 2.182 aan zuiveringsbeheer. Voorgesteld wordt om het resultaat per kostendrager als volgt te bestemmen:

Bestemming resultaat watersysteembeheer (k€ 1.885)

k€ 1.885 toe te voegen aan de bestemmingsreserve tariefsegalisatie watersysteembeheer

Bestemming resultaat zuiveringsbeheer (k€ 2.182)

k€ 2.182 toe te voegen aan de bestemmingsreserve tariefsegalisatie zuiveringsbeheer

Toelichting

Het resultaat over 2018 van de kostendragers watersysteembeheer (k€ 1.885) en zuiveringsbeheer (k€ 2.182) is met name ontstaan door de volgende onder- en overschrijdingen:

Voornaamste onder- en overschrijdingen 2018 (bedragen in duizenden euro's)	Watersysteembeheer	Zuiveringsbeheer
Netto kosten		
Voordelen:		
- Opbrengst door verkoop van materieel (en daardoor minder onderhoudskosten)	350	
- Onderschrijding op monitoringskosten (vacatures, lagere kosten Aqualysis en minder analyse kosten)	341	
- Minder jaarlijkse onderhoudskosten door meer (groot)onderhoud	313	
- Lagere doorbelaste bedrijfsvoeringskosten vanuit GBLT	258	
- Hogere opbrengsten door meer grondverkoppen	130	130
- Onderschrijding op salarislasten van trainees (trainee programma is eind 2018 gestart)	268	268
- Onderschrijding op bestuurskosten en vrijval voorziening	100	100
- Vacatureruimte binnen ambtelijke organisatie	250	
- Niet benutte ruimte op de post onvoorzien	315	399

Voornaamste onder- en overschrijdingen 2018 <i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	Watersysteembeheer	Zuiveringsbeheer
- Voordeel op elektrakosten (teruggave belasting en inzet WKK's)		379
- Saldo van diverse overige voor- en nadelen (< k€ 100)	80	472
Nadelen:		
- Instellen van een voorziening voor een maatwerkregeling.	1.116	
- Instellen voorziening in verband met een nabetaling Bestuursverklaring Dinkeldal 2000	300	
- Extra onderhoudskosten WKK's (door eenmalige aansluitkosten en meer storingen)		203
- Hogere onderhoudskosten aan assets (door onder andere preventief en correctief onderhoud)		207
Saldo netto kosten	989	1.338
- Kwijtschelding en oninbaar	122	269
- Dividend en overige algemene opbrengsten	24	25
- Belasting opbrengsten	750	550
Totaal onder- en overschrijdingen 2018	1.885	2.182

6.3 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten

Kosten en opbrengsten (bedragen in duizenden euro's)	Begroting 2018 (primitief)	Begroting 2018 (na wijziging)	Jaarrekening 2018	Vershil
Kosten				
Rente en afschrijvingen	37.983	37.680	37.664	-16
Personeelslasten	40.145	40.595	39.729	-866
Goederen en diensten van derden	40.198	41.741	40.350	-1.391
Bijdragen aan derden	11.229	10.990	10.565	-425
Toevoegingen aan voorzieningen	1.028	1.235	2.791	1.556
Onvoorzien	785	714		-714
Totaal Kosten	131.368	132.955	131.099	-1.856
Opbrengsten				
Financiële baten	-410	-405	-508	-103
Personeelsbaten	-272	-222	-628	-406
Goederen en diensten aan derden	-2.654	-2.434	-2.929	-495
Bijdragen van derden	-660	-410	-591	-181
Waterschapsbelasting	-118.123	-118.827	-120.476	-1.649
Onttrekkingen aan voorzieningen (vrijval)		-500	-188	312
Geactiveerde lasten	-5.937	-6.214	-5.903	311
Totaal Opbrengsten	-128.056	-129.012	-131.223	-2.211
Resultaat voor bestemming (+ = tekort)	3.312	3.943	-124	-4.067
Bestemming van het resultaat op grond van eerder genomen besluiten	-3.312	-3.943	-3.943	0
Nog te bestemmen resultaat (- = overschot)	0	0	-4.067	-4.067
Resultaatbestemming				
Toevoegingen aan reserves	0	0	4.067	4.067
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	0	0	0	0

6.3.1 Toelichting op de exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten

In onderstaande paragraaf wordt een nadere verklaring gegeven voor afwijkingen tussen BVR en Jaarrekening die groter zijn dan k€ 130.

Personeelslasten (k€ 866):

Het voordeel wordt met name veroorzaakt doordat het trainee programma pas lopende het jaar 2018 is opgestart, terwijl het budget reeds voor een heel jaar was gealloceerd. Daarnaast is er binnen de personeelslasten ook sprake van vacatureruimte, deze ruimte wordt volledig benut om vervangende inhuur voor deze vacatures te organiseren.

Goederen en diensten derden (k€ 1.391)

Het voordeel op de goederen en diensten derden bestaat uit divers tekorten en overschotten binnen de verschillende exploitatie budgetten. De meest opvallende zijn:

- het (incidentele) voordeel op energielasten als gevolg van de teruggave energiebelasting over de afgelopen jaren;
- het (incidenteel) lager uitvallen van de bijdragen voor de dienstverlening / bedrijfsvoering vanuit GBLT;
- tot slot betreft het met name een incidenteel voordeel van kosten op het gebied van bemonstering en analyse én kosten automatisering (zoals telefoon en datakosten).

Bijdragen aan derden (k€ 425)

Het (incidentele) voordeel op bijdragen aan derden wordt met name veroorzaakt door het niet volledig benutten of lager uitvallen van de bijdragen op gebied van dienstverlening GBLT, afvalwaterbehandeling door derden en thema- en gebiedsgerichte plannen.

Toevoegingen aan voorzieningen (-k€ 1.556)

Het (incidentele) nadeel op toevoegingen aan voorzieningen ontstaat met name door het vormen van twee voorzieningen die nog niet bekend waren ten tijde van de BVR. Het betreft een voorziening voor een personele maatwerkregeling binnen het primaire proces en één voor het afhandelen van een nabetaling in het kader van de Bestuursverklaring Dinkeldalregeling uit 2000.

Onvoorzien (k€ 714)

Het voordeel op onvoorzien betreft het niet benutte saldo van deze post bij de jaarrekening.

Personeelsbaten (k€ 406)

Het voordeel op de personeelsbaten ontstaat met name door niet geraamde detacheringsofbrengsten en een hogere uitkering voor (tijdelijke) arbeidsongeschiktheid.

Bijdragen van derden (k€ 181)

Het (incidentele) voordeel op bijdragen van derden ontstaat met name door niet geraamde subsidie inkomsten voor de omgevingswet en internationale activiteiten.

Waterschapsbelasting (k€ 1.649)

Het voordeel betreft hogere belastingopbrengsten (waarvan k€ 349 als gevolg van lagere kwijtscheldingslasten). Zie voor een nadere toelichting de paragraaf Waterschapsbelastingen (hoofdstuk 5.4).

Onttrekkingen aan voorzieningen, vrijval (k€ -312)

Bij de 2e begrotingswijziging was rekening gehouden met een vrijval van k€ 500 vanuit de voorziening in verband met een eenmalige uitkering conform de cao. De gerealiseerde vrijval bedraagt k€ 95 en er is k€ 405 rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt. Daarnaast is er nog een (niet-begrote) vrijval ad k€ 93 geweest in verband met de voorziening voor het persoonsgebonden opleidingsbudget.

Geactiveerde lasten (-k€ 311)

Het nadeel op de geactiveerde lasten ontstaat doordat de toegerekende uren aan investeringsprojecten lager zijn uitgevallen dan bij de begroting was geraamd.

De balans van waterschap Vechtstromen per 31 december 2018 en per 31 december 2017 is als volgt:

Activa (bedragen in duizenden euro's)	Balans 31-12-2018	Balans 31-12-2017	Passiva (bedragen in duizenden euro's)	Balans 31-12-2018	Balans 31-12-2017
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa	46.529	48.706	Algemene reserves	8.099	8.099
Materiële vaste activa	374.292	376.549	Bestemmingsreserves tariefseglisatie	15.975	14.519
Onderhanden werk	45.637	38.232	Overige bestemmingsreserves	8.652	11.233
Financiële vaste activa	10.618	11.450	Nog te bestemmen resultaat	4.067	2.818
			Voorzieningen	9.474	9.610
			Langlopende schulden	410.412	402.544
Subtotaal vaste activa	477.076	474.937	Subtotaal vaste passiva	456.679	448.823
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Kortlopende vorderingen	7.613	12.931	Netto vlottende schulden (< 1 jaar)	21.846	27.131
Overlopende activa	4.744	1.954	Overlopende passiva	11.207	13.914
Liquide middelen	299	46			
Subtotaal vlottende activa	12.656	14.931	Subtotaal vlottende passiva	33.053	41.045
Totaal activa	489.732	489.868	Totaal passiva	489.732	489.868

Vanuit de balans is de netto-schuld af te leiden. Dit is de optelsom van de langlopende schulden en de vlottende passiva gesaldeerd met de vlottende activa. De netto-schuld is opgelopen van € 428,7 miljoen per 31 december 2017 naar € 430,8 miljoen per 31 december 2018 en daarmee met € 2,1 miljoen toegenomen.

In § 5.9 is in het EMU-saldo een toelichting opgenomen voor de verklaring hiervoor. Deze berekening van het EMU-saldo komt uit op een tekort van € 3,0 miljoen. Het verschil ad € 0,9 miljoen laat zich in hoofdzaak verklaren door de mutatie in de financiële vaste activa (€ 0,8 miljoen) en het saldo van de toevoeging en rechtstreekse onttrekking aan de voorziening oninbare belastingdebiteuren (€ 0,2 miljoen).

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2018	31-12-2017	mutatie
Langlopende schulden	410.412	402.544	7.868
Vlottende passiva	33.053	41.045	-7.992
-/- Vlottende activa	-12.656	-14.931	2.275
Netto/schuld	430.809	428.658	2.151

7.1 Algemene toelichting op de balans

Wettelijke voorschriften

De balans en toelichting van de jaarrekening zijn opgesteld conform het Waterschapsbesluit (artikelen 4.36 t/m 4.62).

Waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva is voor zover niet anders aangegeven, gebaseerd op de nominale waarde.

Het waterschap ontvangt verschillende subsidies van het Rijk en provincie voor de uitvoering van diverse projecten. De onderhavige projecten worden geactiveerd en afgeschreven in overeenstemming met het afschrijvingsbeleid. Afschrijving vindt plaats over netto-projectkosten. Bij initiële activering van projecten worden dan ook de netto-projectkosten geactiveerd, waarbij de verwachte subsidie direct in mindering wordt gebracht op het actief. De verwachte subsidieontvangst wordt als vordering opgenomen op de balans.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschaf- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschaf- of vervaardigingsprijs verminderd met ontvangen subsidies en afschrijvingen. Subsidies worden geactiveerd op het moment dat deze definitief zijn.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de activa worden ten laste van de rekening van lasten en baten gebracht over een periode die overeenkomt met de verwachte technische dan wel economische levensduur. De afschrijvingen worden berekend over de aanschaffingsprijs, verminderd met de ontvangen subsidies. Op investeringen welke plaatsvinden in de eerste zes maanden van het boekjaar wordt vanaf 1 juli van dat boekjaar afgeschreven. Investeringen welke plaats vinden in de tweede helft van het boekjaar worden met ingang van 1 januari van het daarop volgende boekjaar afgeschreven.

Het waterschap moet zich houden aan de verslaggevingsvoorschriften van de Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW). De voorschriften hebben onder andere betrekking op het activeren van zaken. Het beleid van het dagelijks bestuur ten aanzien van het activeren, waarderen en afschrijven van uitgaven is weergegeven in de 'Beleidsnotitie activa'. Deze is in de vergadering van het dagelijks bestuur van 20 december 2016 aangepast. De belangrijkste wijzigingen betreffen het niet meer activeren van de HWBP-bijdrage en de vierjaarlijkse kosten voor de verkiezingen (met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2016). Dit naar aanleiding van de tussenevaluatie van het bestuursakkoord waarbij bestuurlijke afspraken zijn gemaakt over de stabilisatie van de schuldpositie van waterschap Vechtstromen in relatie tot heroverweging van het activabeleid.

De in 2018 gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op een reële economische levensduur. De afschrijvingstermijnen zijn als volgt per categorie te onderscheiden:

Categorie	Voorbeelden	Afschrijvingstermijn (in jaren)
Immateriële vaste activa		
Onderzoek en ontwikkeling		0-5
Bijdragen aan derden	IBA's, riolering, afkoppelen	0-30
Overige immateriële vaste activa	sanering waterbodems	30
	overig	3-5
Materiële vaste activa		
Gronden en terreinen	gronden en gronden in erfpacht	0
	inrichting terreinen	10
Huisvesting	gebouwen	40
	telefoon, kantoormeubilair, veiligheidsvoorzieningen	3-10
	kantoor- en werkplaatsapparatuur	5
Vervoermiddelen	auto's	4-8
Grond-, weg en waterbouwkundige werken		
<i>Waterlopen (aanleg en verwerving)</i>	grond, retentiegebied, herinrichting (incl. meanders), beschoeiing van staal	30
	beschoeiing van hout	15
<i>Kunstwerken (bouw en verwerving)</i>	civieltechnisch	30
	werktuigbouwkundig	15
	elektromechanisch	10
	procesautomatisering (besturing)	7-10
	pompinstallatie	25
<i>Onderhoud waterlopen</i>	ondergrond werkplaatsen	40

Categorie	Voorbeelden	Afschrijvingstermijn (in jaren)
	materieel	8
	inrichting baggerdepot	10
	baggeren hoofdwaterlopen en stedelijk water (vijvers en waterpartijen)	30
	baggeren kleine waterlopen en waterlopen in stedelijk gebied	15
	groot onderhoud	5-15
<i>Transportstelsels</i>	civieltechnisch, persleidingen	30
	werktuigbouwkundig	15
	elektromechanisch	10
	procesautomatisering (besturing)	7-10
<i>RWZI en slibverwerking</i>	civieltechnisch	30
	werktuigbouwkundig	15
	elektromechanisch	10
	procesautomatisering (besturing)	7-10
Overige materiële vaste activa	legger en beheerregister waterlopen en kunstwerken	10
	bemonstering en analyse	5
	ICT (hard- en software)	3-5

Vaste activa in onderhanden werk

De onderhanden werken (investeringen die nog niet zijn afgerond en waarop nog niet wordt afgeschreven) worden gewaardeerd tegen de aanschaf- of vervaardigingsprijs verminderd met ontvangen subsidies.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de kost- of verkrijgingsprijs of tegen de markt-waarde als deze (duurzaam) lager is dan de kost- of verkrijgingsprijs. Uitzondering hierop is de kapitaal-verstreking aan NWB N.V. Deze deelneming is gewaardeerd tegen 200% van de nominale waarde van de verkregen aandelen.

Kortlopende vorderingen

De kortlopende vorderingen en de overlopende activa maken deel uit van de vlottende activa. Onder de kortlopende vorderingen worden de vorderingen op belastingdebiteuren, vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen en overige vorderingen opgenomen.

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen (met een specifiek bestedingsdoel) en de overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde kosten. De vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde of verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele oninbaarheid.

Algemene reserves

De algemene reserves fungeren als het weerstandsvermogen van het waterschap en hebben geen specifieke bestemming. Met de algemene reserves worden eventuele toekomstige tegenvallers van algemene aard opgevangen. Voor meer informatie over het weerstandsvermogen zie paragraaf 5.5.

Bestemmingsreserves tariefseglisatie

De bestemmingsreserves tariefseglisatie worden aangehouden en aangewend om eventuele toekomstige schommelingen in de belastingtarieven op te vangen.

Overige bestemmingsreserves

Dit zijn reserves waaraan het algemeen bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Grondslagen resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

- De lasten worden in aanmerking genomen als deze voorzienbaar zijn.
- De baten worden verantwoord zodra deze zijn gerealiseerd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum aanwezige risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, indien het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Langlopende leningen

Hier worden de leningen opgenomen met een looptijd langer dan één jaar. De langlopende schulden zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Netto vlottende schulden (met een looptijd korter dan één jaar)

Onder deze post zijn de bedragen opgenomen die binnen één jaar verschuldigd zijn.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn vooruit ontvangen inkomsten en nog te betalen kosten. De overlopende passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

7.2 Toelichting op de afzonderlijke posten van de balans

7.2.1 Vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	Boekwaarde 1-1-2018	Afschrijving 2018	Vermeerdering 2018	Verkoop immateriële activa 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2018
Afsluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	16	3	0	0	13	38
Onderzoek en ontwikkeling	1.059	319	361	0	1.101	7.977
Bijdragen aan activa in eigendom van openbare lichamen	21.096	1.194	0	0	19.902	13.945
Bijdragen aan activa in eigendom van het Rijk	21.282	814	0	0	20.468	3.942
Overige immateriële vaste activa	5.253	345	137	0	5.045	6.510
Totaal immateriële vaste activa	48.706	2.675	498	0	46.529	32.412

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	Boekwaarde 1-1-2018	Afschrijving 2018	Vermeerdering 2018	Verkoop materiële activa 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2018
Gronden en terreinen	1.440	41	0	0	1.399	367
Vervoermiddelen	20	13	0	0	7	2.258
Machines, apparaten en werktuigen	1.630	410	465	7	1.678	9.513
Bedrijfsgebouwen	13.054	742	242	4.549	8.005	9.276
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	357.595	23.652	23.865	0	357.808	359.457
Overige materiële vaste activa	5.872	1.701	1.224	0	5.395	21.783
Voorziening waardeverandering	-3.062	0	0	-3.062	0	0
Totaal materiële vaste activa	376.549	26.559	25.796	1.494	374.292	402.654

De afname van de materiële vaste activa ad € 2,3 miljoen kan worden verklaard door enerzijds de verkoop per 2 januari 2018 van het kantoorpand in Coevorden tegen de boekwaarde ad € 1,5 miljoen en anderzijds het verschil tussen de vermeerderingen (activeringen) ad € 25,8 miljoen en de afschrijvingen ad € 26,6 miljoen (-/- € 0,8 miljoen).

Vaste activa in onderhanden werk

De vaste activa in onderhanden werken zijn te onderscheiden in:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2018	31-12-2017
Gronden en terreinen	0	0
Vervoermiddelen	0	0
Machines, apparaten en werktuigen	0	0
Bedrijfsgebouwen	68	131
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	43.556	36.815
Overige materiële vaste activa	2.013	1.286
Totaal	45.637	38.232

De onderhanden werken (investeringen die nog niet zijn afgerond en waarop nog niet wordt afgeschreven) worden gewaardeerd tegen de aanschaf- of vervaardigingsprijs verminderd met ontvangen subsidies.

Begrotingsrechtmatigheid kredieten

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Kredietoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Volgens de “Kadernota Rechtmatigheid 2018” zijn er situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door het Algemeen Bestuur uitgezette beleid en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld, of dat uitgaven binnen het bestaande beleid passen.

Van de volgende kredieten is in 2018 het krediet overschreden:

1. Vechtoevers (overschrijding ad k€ 151)
2. Renovatie Stuw Vrouwenhoek (overschrijding ad k€ 35)
3. Emmen dakbedekking (overschrijding k€ 26)

Gesteld kan worden dat de uitgaven passen binnen het doel waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld en binnen het bestaande beleid.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn te onderscheiden in:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2018	31-12-2017
a. kapitaalverstrekkingen aan bedrijven		
SNB N.V.	8.781	9.560
NieuWater B.V.	9	9
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	1.745	1.745
Totaal kapitaalverstrekkingen aan bedrijven	10.535	11.314
b. leningen aan ambtenaren	83	136
Totaal	10.618	11.450

SNB N.V.

Het waterschap is aandeelhouder in de N.V. Slibverbranding Noord-Brabant. Het verloopoverzicht van deze kapitaalverstrekking is als volgt:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	2018
Boekwaarde per 1 januari	9.560
Bij: agiostorting SNB	0
Bij: nog te ontvangen afrekening 2017	0
Af: terug storting agioreserve	779
Boekwaarde per 31 december	8.781

7.2.2 Vlottende activa

Kortlopende vorderingen

De kortlopende vorderingen bestaan uit:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2018	31-12-2017
Vorderingen op belastingdebiteuren		
Vorderingen op belastingdebiteuren (nominaal)	7.804	12.709
Af: voorziening voor oninbaarheid	793	553
Subtotaal vorderingen op belastingdebiteuren (netto)	7.011	12.156
 Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen	0	0
Overige vorderingen (handelsdebiteuren)	602	775
Totaal	7.613	12.931

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2018	31-12-2017
Nog te ontvangen voorschotbedragen (voorfinanciering op uitkeringen)	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	4.744	1.954
Totaal	4.744	1.954

De specificatie van de nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen is als volgt:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2018	31-12-2017
Nog te ontvangen inkomsten	3.355	1.627
Vooruitbetaalde kosten	1.023	195
Nog te ontvangen subsidies	209	0
Nog te ontvangen creditnota's	65	78
Nog te ontvangen dividendbelasting	0	0
Overige overlopende activa	92	54
Totaal	4.744	1.954

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking.

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2018	31-12-2017
Kasmiddelen	1	1
Overige banktegoeden	298	45
Totaal	299	46

7.2.3 Vaste passiva

Reserves

De reserves zijn te onderscheiden in:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2017	Bestemming resultaat 2017	Mutaties t/m BVR	Resultaat 2018	31-12-2018
Algemene reserves	8.099	0	0	0	8.099
Bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie	14.519	2.818	-1.362	0	15.975
Overige bestemmingsreserves	11.233	0	-2.581	0	8.652
Nog te bestemmen resultaat	2.818	-2.818	0	4.067	4.067
Totaal Eigen Vermogen	36.669	0	-3.943	4.067	36.793

Het verloop van de algemene reserves is als volgt:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	2018	Watersysteembeheer	Zuiveringsbeheer
Saldo per 1 januari	8.099	3.836	4.263
Onttrekkingen / toevoegingen	0	0	0
Saldo algemene reserves per 31 december	8.099	3.836	4.263

Het verloop van de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie is als volgt:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	2018	Watersysteembeheer	Zuiveringsbeheer
Saldo per 1 januari	17.337	6.528	10.809
Onttrekkingen / toevoegingen	-1.362	-2.475	1.113
Saldo bestemmingsreserves tariefsegalisatie per 31 december	15.975	4.053	11.922

Zie paragraaf 5.3 voor een nadere toelichting op het verloop van de overige bestemmingsreserves.

Voorzieningen

Waterschap Vechtstromen heeft voorzieningen gevormd voor:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2017	Mutaties	31-12-2018
Voorzieningen voor arbeidsgerelateerde verplichtingen	9.610	-436	9.174
Overige voorzieningen	0	300	300
Stand per 31 december	9.610	-136	9.474

Zie paragraaf 5.3 voor een nadere toelichting op de mutaties binnen de voorzieningen.

Langlopende leningen

De langlopende leningen zijn te onderscheiden in:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	Rentelast 2018	31 december 2018	31 december 2017
Onderhandse leningen van:			
1. openbare lichamen	0	1.182	1.931
2. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	8.414	409.230	400.613
Totaal	8.414	410.412	402.544

Het verloop van de langlopende geldleningen is als volgt:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>		2018
Saldo geldleningen per 1 januari		402.544
Bij: opgenomen geldleningen		25.000
Af: aflossingen geldleningen		17.132
Saldo geldleningen per 31 december		410.412

7.2.4 Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

De volgende netto vlottende schulden zijn te onderscheiden:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2018	31-12-2017
Negatieve banksaldi	8.639	12.002
Schulden aan leveranciers	9.328	11.478
Schulden in verband met te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies	2.765	2.549
Overige kortlopende schulden	1.114	1.102
Totaal	21.846	27.131

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit:

<i>(bedragen in k€)</i>	31-12-2018	31-12-2017
Verplichtingen opgebouwd in 2018 en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	8.023	8.769
Ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren van:		
1. de Europese Unie	0	564
2. het Rijk	496	1.499
3. provincies	948	2.439
4. overige openbare lichamen	723	365
Overige vooruit ontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren	1.017	278
Totaal	11.207	13.914

De verplichtingen opgebouwd in 2018 die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen bestaan uit:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	31-12-2018	31-12-2017
Nog te betalen intrest	4.338	4.523
Overige nog te betalen bedragen	3.685	4.246
Totaal	8.023	8.769

Het verloop van de overige vooruit ontvangen bedragen (ten bate van volgende begrotingsjaren) is als volgt:

<i>(bedragen in duizenden euro's)</i>	2018
Saldo overige vooruit ontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren per 1 januari	278
Bij: in 2018 ontvangen bedragen met betrekking tot 2019 (en/of latere jaren)	887
Af: afloop in 2018 van saldi uit 2017 (en/of eerdere jaren)	148
Saldo overige vooruit ontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren per 31 december	1.017

7.2.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Garantstellingen

Garantstelling NWB

Waterschap Vechtstromen is medeaansprakelijk voor een lening van de Nederlandse Waterschapsbank aan de Unie van Waterschappen ten bedrage van € 5.772.737. Deze lening loopt van 2 mei 2017 tot 2 mei 2042 en heeft een rentepercentage van 2,75%.

Garantstelling GBLT

Waterschap Vechtstromen neemt tezamen met andere waterschappen en gemeenten deel aan de gemeenschappelijke regeling Lococensus-Tricijn (GBLT). In deze gemeenschappelijke regeling zijn de activiteiten van het waterschap, die te maken hebben met de heffing en invordering van waterschapsbelastingen ondergebracht. Uit hoofde van deze gemeenschappelijke regeling is waterschap Vechtstromen verplichtingen aangegaan inzake kosten van personeel en aandeel in de kosten. De looptijd van deze samenwerking is voor onbepaalde tijd.

Garantstelling NieuWater BV

Voor de bouw van de Puurwaterfabriek heeft NieuWater BV een langlopende geldlening aangetrokken waarvoor zich destijds de rechtsvoorganger waterschap Velt en Vecht voor 100% (zijnde k€ 21.750) garant heeft gesteld. NieuWater heeft deze lening volledig opgenomen. Eind 2017 bedroeg de borgstelling aan NieuWater BV: k€ 15.406. Eind 2018 bedraagt de borgstelling aan NieuWater BV k€ 14.500.

Garantstelling Aqualysis

Met de aangegane garantstelling in Aqualysis staat Vechtstromen (samen met de andere deelnemende waterschappen) borg voor de financiële verplichtingen die Aqualysis met de NWB aangaat. Voor Vechtstromen bedraagt het percentage van de garantstelling 32,1%. De garantieverklaring gaat uit van meerjarige vaste percentages, terwijl de feitelijke bijdragen van de deelnemende waterschappen aan Aqualysis per begrotingsjaar kunnen verschillen.

Investeringsverplichtingen projecten

Op het moment van de jaarafsluiting bestond voor het waterschap Vechtstromen een investeringsverplichting van k€ 13.844. Deze verplichtingen bestaan uit toegezegde bijdragen in projecten van derden en lopende aanbestedingen.

Meerjarige contracten

Op het moment van de jaarafsluiting is hiervoor een verplichting aanwezig van k€ 65.793. Deze meerjarige contracten bestaan voor een groot deel uit contracten voor onderhoud van het watersysteem-beheer en ICT.

7.2.6 Topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op waterschap Vechtstromen. Het voor waterschap Vechtstromen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 ("algemeen bezoldigingsmaximum").

Volgens de WNT dient de bezoldiging te worden gepubliceerd in de jaarrekening 2018 van:

- (i) topfunctionarissen;
- (ii) overige functionarissen met een bezoldiging hoger dan de bezoldigingsnorm dan € 189.000;
- (iii) de ontslagvergoeding van de topfunctionaris ongeacht de hoogte van de vergoeding;

De secretaris-directeur van het waterschap wordt in de WNT expliciet genoemd als topfunctionaris waarvan de bezoldiging dient te worden gepubliceerd.

Bezoldiging (bedragen in euro's)	R.I. Andringa
Functiegegevens	Secretaris-Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging 2018	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	145.742
Beloningen betaalbaar op termijn	18.505
<i>Subtotaal</i>	<u>164.247</u>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totale bezoldiging 2018	164.247
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.

Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01-31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	137.100
Beloningen betaalbaar op termijn	17.293
Totale bezoldiging 2017	154.393

Programma Watersysteem

Thema: Veilige leefomgeving <i>Zorgen voor waterveiligheid, zodat iedereen veilig kan wonen, werken en recreëren.</i>							
Tactisch doel	Indicator	Stand per 1-1-2018	Beoogd tot en met 2018	Prognose BVR 2018	Gerealiseerd tot en met 2018	Beoogd tot en met 2021 (WBP)	Status tov WBP 2021
We voorkomen overstromingen door instandhouding (regionale) keringen en kunstwerken conform het vigerende beschermingsniveau.	Lengte regionale keringen die voldoen aan de vigerende norm	100%	100%		100%	100%	①
	- In het Drents deel van ons beheergebied		100%			100%	
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied		100%			100%	
We voorkomen wateroverlast vanuit het regionale systeem door middel van verbetering en instandhouding van overige keringen.	Lengte overige keringen die voldoen aan de vigerende norm		ntb		ntb	ntb	①
	- In het Drents deel van ons beheergebied		ntb			ntb	
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied		ntb			ntb	
We organiseren een effectieve crisisorganisatie.	% van (relevante) criteria uit de landelijke zelftoetsing crisisbeheersing waaraan is voldaan	86%	90%		90%	100%	①
We vergroten het bewustzijn en eigen verantwoordelijkheid van inwoners, overheid en bedrijven bij wateroverlast en overstromingen.	Aantal voorvallen waarbij het advies van de waterbeheerder niet is opgevolgd bij de afweging in ruimtelijke keuzes binnen structuurvisies en bestemmingsplannen		0		0	0	①
	- In het Drents deel van ons beheergebied		0			0	
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied		0			0	

Thema: Juiste hoeveelheid

Het overgrote deel van de tijd de beschikbare hoeveelheid water overeen laten stemmen met de wensen van de gebruikers, mits doelmatig en met inachtneming van de natuurlijke kenmerken van het gebied.

Tactisch doel	Indicator	Stand per 1-1-2018	Beoogd tot en met 2018	Prognose BVR 2018	Gerealiseerd tot en met 2018	Beoogd tot en met 2021 (WBP)	Status tov WBP 2021
We beheren en onderhouden ons systeem goed door baggeren van watergangen en renovatie van kunstwerken.	Aantal hoog geprioriteerde kunstwerken gerenoveerd	144	180	170	170	180	2
	- In het Drents deel van ons beheergebied						
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied						
We werken in normale omstandigheden aan een doeltreffend en doelmatig waterbeheer gericht op optimaal functiegebruik.	Aantal van de N2000 gebieden die door de provincie obstakelvrij zijn gemaakt	1	1		1	16	2
	- In het Drents deel van ons beheergebied	0	0		0		
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	1	1		1		
	Aantal van de N2000 gebieden waarvoor de hydrologische herstelprojecten zijn uitgevoerd	0	0		0	16	2
	- In het Drents deel van ons beheergebied	0	0		0		
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	0	0		0		
We willen watertekort in droge omstandigheden zo lang mogelijk voorkomen.	Realisatie maatregelen uit het ZON-programma waarvoor het waterschap aan de lat staat	1.597 ha	4.200 ha	3.637 ha	3.637 ha	14.115 ha	1
	- In het Drents deel van ons beheergebied	890 ha					
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	707 ha					
We willen wateroverlast in natte omstandigheden zoveel mogelijk voorkomen.	% gebied voldoet aan normering regionale wateroverlast (= systeem op orde, met uitzondering van natuur en buitendijks gebied)	99%	99%		99%	100%	1
	- In het Drents deel van ons beheergebied						
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied						

Thema: Goede kwaliteit
Zorgen voor een goede kwaliteit van water als voorwaarde voor een goede volksgezondheid en voor een goed functionerende landbouw, industrie en natuur.

Tactisch doel	Indicator	Stand per 1-1-2018	Beoogd tot en met 2018	Prognose BVR 2018	Gerealiseerd tot en met 2018	Beoogd tot en met 2021 (WBP)	Status tov WBP 2021
We zorgen voor een goede ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater. We zorgen voor een chemische kwaliteit die de ecologie en het gebruik van het oppervlaktewater niet belemmert. We zorgen voor een goede kwaliteit voor grondwater, stedelijk water, zwemwater en waardevolle wateren.	Voortgang KRW maatregelen: km lengte heringerichte waterloop	213	217	215	215	347	2
	- In het Drents deel van ons beheergebied	3	3		3		
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	210	214		212		
	Voortgang KRW maatregelen: aantal opgeheven barrières voor vismigratie	96	96		100	187	2
	- In het Drents deel van ons beheergebied	1	1		1		
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	95	95		99		
	Voortgang KRW maatregelen: km lengte aangepast onderhoud	0	0		0	232	2
	- In het Drents deel van ons beheergebied	0	0				
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	0	0				
	Ecologische kwaliteit: Aantal waterlichamen dat voldoet aan de normen voor macrofauna (toetsing 3 jaarlijks)	26	20		25	49	2
	- In het Drents deel van ons beheergebied	8					
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	18					
	Chemische kwaliteit: Aantal waterlichamen dat voldoet aan normen voor nutriënten (fosfaat (P) en stikstof (N))	P:16 N:9	P: 19 N: 9		P: 18 N: 10	49	2
	- In het Drents deel van ons beheergebied	P:3 N:5					
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	P:13 N:4					

Programma Waterketen

Thema <i>Samen met partners zorgen voor een klimaatbestendige afvalwaterketen en een zo duurzaam mogelijke en veilige afvalwaterzuivering.</i>							
Tactisch doel	Indicator	Stand per 1-1-2018	Beoogd tot en met 2018	Prognose BVR 2018	Gerealiseerd tot en met 2018	Beoogd tot en met 2021 (WBP)	Status tov WBP 2021
We zorgen voor een effectieve en efficiënte (afval)waterketen door partnerschappen met gemeenten en andere partijen.	Aantal zuiveringskringen met gezamenlijk afvalwaterplan	indicator is vervallen					1
	- In het Drents deel van ons beheergebied	is geworden: Regionaal Bestuursakkoord voor de Samenwerking Waterketen Noordelijke Vechtstromen					
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	is geworden: Twents Water verbindt, van waterwinst naar waterbewustzijn					
	% waarin besparing conform BAW wordt bereikt	122,0%	146%	145%	145%	100%	1
We zorgen voor een effectieve en efficiënte behandeling van afvalwater met veilige installaties voor een bijdrage aan een goede volksgezondheid en een schoon watersysteem.	Vergunningseisen: aantal bestuursrechtelijke aanschrijvingen over lozingseisen	0	0	0	0	0	1
	% van de fosfaat verwijderd per jaar (gebiedsbreed)	85%	83%	86%	89%	78%	1
	- In het Drents deel van ons beheergebied	94%			95%		
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	84%			88%		
	% van de stikstof verwijderd per jaar (gebiedsbreed)	87%	85%	85%	87%	81%	1
	- In het Drents deel van ons beheergebied	90%			88%		
	- In het Overijssels deel van ons beheergebied	86%			87%		
We leveren een bijdrage aan een meer circulaire economie door samen met bedrijven en andere partners te werken aan het terugwinnen van energie en grondstoffen uit afvalwater	Aantal gevallen waarbij veiligheidsnormen zijn overschreden.	nvt	0	0	0	0	1
	Mate waarin fosfaat uit het rioolwater wordt teruggewonnen	0%	0%	0%	0%	80%	2

Programma Besturen en Organiseren

Voor programma Besturen en Organiseren zijn geen programma indicatoren gedefinieerd. De voortgang van de doelrealisatie in 2018 is beschreven in het bestuurlijke dashboard.

Volgt later na accountantscontrole